

Otrdiena ● 2025. gada 17. februāris

CENA tirdzniecībā 1,20 EUR

Sacensības uz
Motrīnes ezera

8.

Balvi ir tur, kur mūsu ģimene

Foto - E. Gabranovs

98 iemesli. Ģimene, draugi, skola, dziesmas, dejas, sports, vecāki, ome un opis, krustmāte, mājas, un tas vēl nav viss – tie ir tikai daži no 98 iemesliem būt Balvos.

Edgars Gabranovs

Aizvadītās darba nedēļas nogalē Balvu Kultūras un atpūtas centrā mūspuses bērni un jaunieši pasākumā “Mēs Balviem 98” apliecināja, ka ģimene ir viens no iemesliem, kāpēc mīl Balvus. Un šādu iemeslu patiesi ir daudz: skola, talanti, draudzība, pieredze, vērtības, atmiņas un saknes...

Balvu novada domes priekšsēdētājs Jānis Trupovnieks, koncertam noslēdzoties, uzsvēra, ka mūsu bērni un jaunieši ir ļoti talantīgi: “Patiesībā esmu viens no jums, un mēs visi kopā esam ģimene, kuru sauc par balveniešiem. Mazie censoni sagatavoja pilsētai krāšņu, skanīgu, spožu dāvanu. Mēs esam ceļā uz Balvu simtgadi, jo līdz tai atlikuši vien divi gadi. Kādi mēs gribētu būt? Lai būtu droša vide, lai būtu dziedoši pagalmi, lai tur skanētu bērnu balsis un mums būtu izcilas skolas, grandiozi kultūras un sporta pasākumi. Lai jaunieši, kuri pabeiguši skolu, šeit labprāt atgrieztos, veidotu savas ģimenes un skolotu savus bērnus. Daudz baltu dieniņu, Balvi!” Taujāts, kā Balvu Vilks sadzīvo ar zaķēniem, kuru uz skatuves bija bezgala daudz, novada vadītājs smaidot prātoja, ka sadzīvojam tīri labi: “Jo vairāk zaķēnu, jo vairāk prieka. Ja vecākus pārnestā nozīmē uzskatām par vilcēniem, tad novēlu, lai viņiem ir vairāk zaķēnu. Lai ģimenes būtu kuplas!”

Viņam piekrit deju studijas “Terpsihora” vadītāja Līga Moroza-Ušacka: “To, ka Balvos ir forši, apliecina tas, ka šeit dzīvoju un strādāju. Balvos ir gan mana ģimene, gan otrā lielā ģimene – deju studija. Priecājos par katru, kas atgriežas Balvos, piemēram, par šokolādes ražotāju Aletu, kura arī ir mana dejojātāja. Lepojos ar katru mūsu pilsētas iedzīvotāju, kurš godprātīgi dara savu darbu. Mūsu bērni patiesi ir ļoti talantīgi un lieliski. Protams, viņi nāk ar saviem raksturiem. Jāsecina, ka zaķēnu ir vairāk, bet, runājot par Balvu Vilku, mums taču ir profesionālais “Balvu vilciņš”! Esiet laimīgi par to, kur jūs atrodaties! Esiet lepnī par savu pilsētu!”

Balvu Kultūras un atpūtas centra vadītāja Dita Nipere, spriežot, kā vilks spēj sadzīvot ar zaķēniem, zināja teikt, ka ar zaķiem var sadzīvot tikai pa labam: “Balvu Vilks spēj it visus aprūpēt un samīļot. Balvu bērni, kā šodien redzējām, ir ļoti daudzkrāsaini. Viņi prot visu – dejojot, dziedāt un sportot. Atslēgas vārdi ir ‘atbildība’ un ‘drosme’”. Lūgta pasapņot, kā varētu izvērsties Balvu simtgades svinības, D. Nipere pieļāva, ka būs daudz koncertu un uzvedumu ar profesionālāku pieskārienu, piebilstot: “Mēs spēsim pārsteigt Latviju.” Viņaspriekš, balveniešiem jāspēj vienam otrā ieklausīties, just un spēt uzņemties jebkurus izaicinājumus: “Ja esi pārliecināts pats par sevi, tad viss notiek!”

*Turpinājums 5.lpp.

Nākamajā
Padugūnī

● Uzrunā vienkāršība un patiesums
Dzīve laukos

● Ar isto profesiju neistajā vietā
Sandra Misiņa par vizuālā tēla stilistes darbu

“Upīte” dāvina dziesmu

Folkloras kopa “Upīte” Valentīndienas priekšvakarā klajā laidusi jaunu dziesmu “Upītes molā”, kas nav tikai parasts mīlas stāsts. Tas ir romantisks vēstījums par satikšanos, par kopā nodzīvotu mūžu, cerību ziedēšanu, bērnu smiekliem un neizbēgamo atvadišanos, kas beidzas ar cerību vēlreiz satikties. Šis skaņdarbs ir daļa no FK “Upīte” īpašā romanču cikla.

Pieejams atbalsts ūdens kvalitātes uzlabošanai

Līdz 27.februārim iespējams pieteikties projekta LIFE GoodWater IP “Mazo grantu” programmas atbalstam. Grants paredzēts, lai finansiāli, izglītojoši un informatīvi atbalstītu projektus, kuros tiek risinātas upju

Īsziņas

un ezeru apsaimniekošanas problēmas. Mūspusē līdz šim īstenota ūdensaugu pļaušana Rugāju ūdenskrātuvē un Balvu ezerā.

Iespēja izteikt savu viedokli

Balvu novada pašvaldība publiskajai apspriešanai un institūciju atzinumu saņemšanai nodevusi Teritorijas plānojuma 1. redakcijas un vides pārskata projektu. Publiskās apspriešanas sanāksmes notiks: 17.februārī plkst. 17.30 Viļakas apvienības pārvaldē (Abrenes ielā 26, Viļakā); 18.februārī plkst. 17.30 Baltinavas apvienības pārvaldē (Kārsavas ielā 16, Baltinavā); 19.februārī plkst. 17.30 Rugāju tautas namā (Kurmenes ielā 87, Rugājos); 20.februārī plkst. 17.30 attālināti Zoom platformā.

Vārds redaktoram

Edgars Gabranovs

17.februārī Latvijas hokeja izlase Milānas–Kortīnas ziemas olimpiskajās spēlēs izslēgšanas turnīru sāks pret Zviedriju, duelī noskaidrojot komandu, kas iekļūs ceturtdaļfinālā. Pēdējās divās savstarpējās spēlēs zviedri guvuši pārliecinošas uzvaras ar 6:0 un 7:2, taču 2023.gadā, kad Latvija izcīnīja pasaules čempionāta bronzas godalgas, izslēgšanas turnīrā pārākā bija tieši Latvijas izlase. Toreiz mūsu hokejisti uzvarēja ar 3:1. Viennozīmīgi, ka izslēgšanas turnīrā mūsējiem neklāsies viegli, tomēr jāsecina, ka ikšķus turēsim līdz pat pēdējai sekundes simtdaļai. Jāsecina, ka Latvijas hokeja izlases veiktēm un neveiktēm seko līdzī arī cilvēki, kuri, mēreni sakot, ar sportu ir uz 'jūs'. Brižos, kad sieva iesaucas 'urrā', apjaušu: ja sportam iedod mazo pirkstiņu, tas paņems visu roku. Kas var būt vēl jaukāk, ja tauta spēj vienoties šādos brižos? Mirkļos, kad skan dziesmas, kad turam ikšķus par savējiem, neskatoties ne uz vecumu, ne uz dzimumu. Kāds japāņu sakāmvārds atgādina, ka vienmēr atradīsies lapsene, kas iedzels asarām slacītā ceļā. Latviešiem šis domugrauds attiecināms uz teicienu, ka piliens darvas spējot samaitāt mucu medus. Kāds secinājums? Nebojāsim omu ne sev, ne citiem, ja kādreiz kaut kas neizdodas. Pricēsimies par to, kas ir Latvija rullē!

Latvijā

Pēta borēliju proteīnus. Tuvākajos gados farmācijas tirgū varētu parādīties uzņēmuma "Pfizer" radītā vakcīna pret ērcu izraisīto Laimas slimību. Tikmēr Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju centrā turpinās pētījumi, kuru rezultātā varētu tapt vēl efektīvākas vakcīnas pret šo slimību. Laimas slimība, kuru izraisa baktērijas, ko sauc par borēlijām, ir visbiežākā ērcu pārnēsātā infekcija Ziemeļu puslodē. Tā skar vairāk nekā 14 procentus pasaules iedzīvotāju. Saskaņā ar Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) datiem pērn Latvijā atklāja vairāk nekā 500 saslimšanas, kas ir pat divreiz vairāk nekā 2023.gadā.

Arī mežu īpašnieki peļ birokrātiju. Tiem meža īpašniekiem, kas pārdod vismaz 50 tūkstošus eiro vērtu mežu, ir jāreģistrējas pievienotās vērtības nodokļa (PVN) reģistrā kā saimnieciskās darbības veicējiem. Tas jādara pat gadījumā, ja šāds darījums notiek tikai vienu reizi. Meža īpašnieki norāda, ka tā ir birokrātija, jo praktiskais ieguvums nav nevienai no šīm pusēm, un lielākoties jāsniedz tukšas atskaites.

Cer aizliegt neregistrētas SIM kartes. Lai ierobežotu telefonkrāpniecību, Iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis ("Jaunā Vienotība") cer mēneša laikā Latvijā aizliegt neregistrētas, personām nepiesaistītas SIM kartes, intervijā Latvijas Radio raidījumā "Labrīt" sacīja ministrs. Viņš uzsvēra, ka Iekšlietu ministrija jau iesniegusi priekšlikumu šādu SIM karšu aizliegšanai, tomēr vēl būs "jāskatās, kāda būs diskusija".

Slēgta satiksme Ķekavas apvedceļa posmā. Ceļu satiksmes negadījuma dēļ svētdienas rītā abos virzienos ir bloķēta satiksme pa Ķekavas apvedceļu virzienā uz Bausku, informēja "Latvijas valsts ceļi". Avārija notikusi Bauskas šosejas (A7) 18. kilometrā jeb Ķekavas apvedceļa posmā starp Baložiem un Rīgas apvedceļu, tuvāk Rīgas apvedceļam. Negadījuma dēļ Ķekavas apvedceļa posms būs slēgts ilgāku laiku, satiksme novirzīta cauri Ķekavai. Valsts policijā aģentūru LETA informēja, ka Ķekavas novadā notikusi astoņu automašīnu sadursme, no kurām seši ir vieglie transportlīdzekļi un divi – kravas. Viens no tiem bijis gāzes vedējs, kas sadursmes rezultātā iebraucis grāvī.

Uz Eiroviziju dosies Atvara. Latviju Eirovizijā šogad pārstāvēs Atvara ar dziesmu "Ēnā", kas sestdien uzvarēja Latvijas Sabiedriskā medija rīkotajā konkursā "Supernova". Atvara pārspēja pārējos deviņus pretendētus skatītāju balsojuma un žūrijas kopīgajā vērtējumā.

(Ziņas no www.lsm.lv)

Pasākumi bibliotēkās

Atspoguļo izdzīvotos mirkļus

9.februārī Viļakas bibliotēkā sirsnīgā gaisotnē notika Ilzes Šaicānes grāmatas "Un nesakiet, ka citas dzīves nav..." atvēršanas svētki.

"Otrajā autorgrāmatā "Un nesakiet, ka citas dzīves nav..." ir atspoguļoti un uzgleznoti manas dvēseles izdzīvotie mirkļi. Grāmata tapusi patecībā un mīlestībā maniem mīļajiem tuviniekiem, draugiem, atbalstītājiem, skolotājiem Laijai Laurai Ozoliņai, Ilvijai Žeigūrei, Agnesei Piļānei ("Ezerrozes grāmatas"), Ivetai Reinsonai un tiem dzīves mirkļiem, kurus atspoguļoju dzejā, pārdomās, esējās, miniatūrās, pasakās. Grāmatas nosaukums uzradās tūlīt pēc pirmās grāmatas "Paturi manu plaukstu savējā" (2021) izdošanas, kad tapa dzejolis "Vēstījums". Tieši tad iesēju sēklu jaunai grāmatai, kuras nosaukums ir rinda no šī dzejoļa. Uz grāmatas vāka ir manas gleznas "Vēstījums" ilustrācija," atklāj I.Šaicāne. Grāmatā atrodami sižeti dažādām mērķauditorijām. Ir, piemēram, pasakas, kas radušās, esot dabā un baudot dabas parādības, jo tieši dabā, pēc autores domām, kļūstam bagātāki, saskaroties ar to un sajūtot tur Dieva klātesamību: "Klusums, harmonija, sarunas ar savu augstāko 'es' vai dvēseli ļauj dziļāk izprast savas dzīves vērtības, prioritātes, savus dzīves uzdevumus un mērķus."

I.Šaicānes hobijs, kas jau kļuvis par ieradumu dalīties arī ar citiem, ir gleznošana. Grāmatā ir arī ilustrācijas no gleznu kolekcijām, kas tapušas gan privāti, gan meistarklasēs. Daloties ar interesantiem, grāmatas autorei ne reti paveras ainas, kurās izbrīns par cilvēku talantiem un prasmēm pārspēj

iecerēto: "Viennozīmīgi piekritu tam, ka gleznot var visi, bez izņēmuma, ja vien ļaujām savam iekšējam bērnam izpausties. Tam pilnīgi nav itin nekādas saistības ar to, ko pratām vai nepratām skolā. Cilvēks atnāk šajā dzīvē ar savām prasmēm un talantiem, taču apzināties tos pa īstam spēj, nonākot dzīves sastrēgumos vai sarežģītās situācijās. Jebkurš radošais process ir instruments, kas vairo mīlestību, padarot pasauli skaistāku un iesējot cilvēku dvēselēs labo."

Foto - no personīgā arhīva

Ilze Šaicāne. Runājot par grāmatas atvēršanas svētkiem Viļakas bibliotēkā, viņa atzīst, ka tie noritēja sirsnīgā un mīļā atmosfērā: "Klātesošie labprāt iesaistījās dzejas lasījumos un dalījās piedzīvotās sajūtās. Bija paties prieks dalīties mīlestības pieskārienos caur smaidu un dzejas vārsēm, kas bagātina un vairo labo uz šīs pasaules. *Man šodien gribas par sauli būt, / Sildīt, mīlēt ikvienu, / Un sirds mana/ Nepiekūst.*"

Vēstījums

*Un nesakiet, ka citas dzīves nav(a)!
Tā atlido un nosēžas uz manas skropstas gala.
Un nesakiet, ka tas ir tikai tauriņš zils!
Ir sajūtās viņš īsts un brīvs.
Un nesakiet, ka tajā dzīves nav(a)!
Viņš spāmus izpletis un atkal visu sāks no gala.
No viena zieda mīlestību otrā lies,
No vienas dzīves otrā ik pēc laika pāries.
Viss notiek, viss patiesi ir dzīvs,
Ir zilais tauriņš uz manas skropstas gala,
Ir jaunas dzīves vēstījums.
/12.11.2021., I.Šaicāne/*

Grāmata.

Tās lappusēs rodams stāsts par sajūtām, kas dzīvo autores sirdī un dvēselē, kuras paust skaļi ne vienmēr ir drosme, aizbildinoties būt nesaprastai.

Foto - A.Socka

Tiekas literatūras cienītāji

10.februārī Lazdukalna bibliotēkā notika tikšanās ar novadpētnieku LEONARDU RAKICKI, kurš iepazīstināja klātesošos ar Latgales vecākās dzejnieces Konstānces Benislavskas dzeju un dzīves gaitām.

Tikšanos bibliotēkā, aicinot ieklausīties K.Benislavskas (1747–1806) dzejā un novadpētnieka stāstījumā, atklāja Rugāju Tautas nama Vēstures istabas vadītāja Velga Vīcupa. Klātesošie ar interesi klausījās gan dzejas rindas, gan interesanto stāstu, kas palīdzēja labāk iepazīt ne tikai dzejnieces daiļradi, bet arī sava novada vēsturi. Latgales dzejniece K.Benislavska, kā atzina L.Rakickis, cēlusies no poļu muižnieku Riku dzimtas. Jauna meitene būdama, viņa darbojusies klosterī, kur guvusi gan darba un lūgšanu pieredzi, gan labu izglītību (izglītības pamatus apgūvusi pie mājskolotājiem). Vēlāk, būdama Zosuļu muižas muižniece, K.Benislavska pārvaldīja muižas darbus, izveidoja nabagmāju, audzināja prāvu pulku bērnu, lasīja grāmatas no muižas plašās bibliotēkas plauktiem, dziedāja un rakstīja dzeju. Poļu valodā izdota tikai viena viņas dzejoļu grāmata "Sev dziedātās dziesmas" (1776). Dzejā galvenokārt atspoguļota reliģijas tēma. "Lasot K.Benislavskas dzeju, var lūgties, jo tā ir lūgšana, *spovede* (grēksūdze) un katehisms vienkopus," atzina L.Rakickis.

Foto - A.Socka

jautājumi gan par Latvijas un Polijas vēsturi un L.Rakicka interesi par novadpētniecību, gan par dzejnieces K.Benislavskas personību un daiļradi. Tautiņa, piemēram, vai dzejniece runāja latviešu valodā, par ko novadpētnieks atbildēja apstiprinoši, jo citādi, šķiet, viņa nevarētu sazināties ar muižas ļaudīm.

Tikšanās bibliotēkā.

Novadpētnieks, atdzejotājs Leonards Rakickis atklāja, ka viņa vecmamma bija poliēte, līdz ar to bērniībā iegūtās poļu valodas zināšanas palīdzēja iepazīt K.Benislavskas dzeju. Dzejas pēcpusdienā izskanēja

Konkurss "Balsis 2026"

Pacentušies bija visi

13.februārī Balvu sākumskolas zāli no paša rīta piepildīja skanīgas balsis, pozitīvas emocijas un kopā būšanas prieks, jo te norisinājās skolēnu vokālās mūzikas konkurss "Balsis", kurā piedalījās deviņi novada vokālie ansambļi.

"Katrā priekšnesumā ieguldīts milzīgs darbs, garas mēģinājumu stundas un neatlaidība. Tāpēc liels paldies mūzikas skolotājiem par enerģiju, pacietību un iedvesmu, par to milzīgo darbu, ko viņi liek katrā dziesmā un katrā dziedātājā, lai izveidotu skanīgu priekšnesumu," atklājot konkursu, teica Balvu novada Bērnu un jauniešu centra interešu izglītības metodiķe Ilona Salmane. Dalībnieku sniegumu šoreiz vērtēja Balvu Mūzikas skolas skolotājas Anastasija Ločmele, Velga Smojaka un Rita Kočerova. I.Salmane vēlēja žūrijai, lai izdodas sadzirdēt ieguldīto darbu, kā arī novērtēt skolēnu emocijas un dziedātprieku! Savukārt dalībniekiem – lai satraukums paliek aizkulisēs, tā vietā stājoties pārliecībai par sevi. "Lai katra dziesma izskan tīri un brīvi! Lai visiem viss izdodas un lai ir prieks pašiem, žūrijai un visiem pārējiem!" vēlēja I.Salmane.

Konkursā "Balsis 2026" bija pārstāvēti deviņi skolēnu vokālie kolektīvi. Pirmie uz skatuves kāpa vismazākie dalībnieki, kas tikai šajā mācību gadā ir uzsākuši kopā muzicēt. Tas bija Ineses Vilciņas vadītais Balvu sākumskolas 1.-2.klašu ansamblis "Pipariņi". Ansambļa nosaukums pasaka visu – katrs no viņiem ir kā mazs pipariņš ar savu garšu un krāsu buķeti. Ansambļa izpildījumā izskanēja latviešu tautasdziesmas "Tec, meitiņa, tu pa priekšu", "Vāru, vāru pelei putru" un Daces Robules dziesmu "Taciņa".

Ari Balvu Valsts ģimnāzijas 7.-8.klašu vokālais ansamblis, ko vada Marija Bukša, pašreizējā sastāvā darbojas tikai kopš šī mācību gada. Meitenēm patīk dziedāt gan tautasdziesmas, gan arī komponistu oriģināldziesmas. Viņas jau uzstājušās vairākos skolas pasākumos. Šis vokālais kolektīvs iepriecināja klausītājus ar latgaliešu tautasdziesmu "Iz māmiņi gostūs goju" un latviešu tautasdziesmu "Kurš putniņš", kā arī Sarmītes Skrūzmanes dziesmu "Saulē danci ritināja".

Guntas Ripas vadītais Balvu sākumskolas 2.-4.klašu vokālais ansamblis, kura dalībnieki, mācoties klausīties cits citā, dziedāja no sirds. Viņi izpildīja latviešu tautasdziesmu "Āzītībucīti" un Daces Robules dziesmu "Mērkaķītis".

Rekavas vidusskolas 1.-4.klašu ansamblis, ko vada Karīna Romanova, darbojas aktīvi, muzikāli un sportiski dziedātāji. Viņi izpildīja latviešu tautasdziesmas "Vai tā mana vaina bija?" un "Stāvēju dziedāju", kā arī Imanta Kalniņa un Raiņa dziesmu "Mākonītis un mākonīte".

Pārsteigumu sagādāja Lindas Vītolas vadītais Tilžas pamatskolas vokālais ansamblis "Varbūt", kas darbojas jau 29 gadus. Tas atdzimis jaunā sastāvā – nu tas ir zēnu ansamblis. Delverīgi, dziedoši, žiperīgi un azartiski – īsti zēni! Viņi klausītājus priecēja ar trīs dziesmām – latviešu tautasdziesmām "Tillā, tillā, buku, buku", "Dzīdi, dzīdi, putineņi" un Vītauta Lūdēna un Lindas Vītolas dziesmu "Mucu runas".

Daigas Griestiņas vadītais Bērnpils pamatskolas 1.-4.klašu ansamblis izveidojies tikai šajā mācību gadā, un lielākā daļa tā dalībnieku ir pirmklasnieki, kuri mācās dziedāt ar prieku. Viņi nodziedāja latviešu tautasdziesmu "Gailīts brauca kaņepēs" un Daces Robules dziesmu "Ziemeņa cimdiņā".

Konkursu turpināja Balvu sākumskolas 5.-6.klašu vokālais ansamblis, ko vada Gunta Ripa. Tajā dzied draudzīgi bērni, kuri saprot, ka ansamblī katrai balsij ir nozīme, savukārt dziedāšana ir iespēja augt, sadarboties un noticēt sev. Klausītājiem bija iespēja viņu izpildījumā novērtēt latgaliešu tautasdziesmu "Kūkleitis skanieja" un Ērika Ešenvalda un Anitas Meškes dziesmu

Foto - no personīgā arhīva

Pagaidām vienīgais zēnu vokālais ansamblis. Lai arī ansambļa "Varbūt" dalībnieki mainās, mīlestība uz dziesmu un draudzīga attieksme vienam pret otru paliek. Jau daudzus gadus ansamblis iegūst augstus rezultātus konkursā "Balsis". Ari pagājušajā gadā finālkonkursā tas izcīnīja 4. vietu valstī. Savukārt skolu jaunatnes dziesmu un deju svētkos kolektīvs uzstājās laureātu koncertā "Dižā skaņkārtā". Ari jaunā kolektīva sastāva puīši apņēmušies gūt tikpat labus panākumus.

"Bērna prieks".

Ari Aijas Nagles vadītā Baltinavas vidusskolas vokālajā ansamblī "Vermelite" pēc daudziem gadiem ieskanējušās puīšu balsis, kas mēģināja dziedāt pat viru balsis. Viņu izpildījumā izskanēja latgaliešu tautasdziesmu "Vīna jauna meitiņa" un Guntras Kuzminas-Juknas un Voldemāra Vogula dziesmu "Muna zemeite" un Didža Rijnieka dziesmu "Teic, māmiņa, manu darbu".

Ari izcili sniegumu konkursu noslēdza Lindas Vītolas vadītais Balvu Mūzikas skolas vokālais ansamblis – draudzīgs, muzikāls, atbildīgu dziedātāju kolektīvs. Pagājušajā mācību gadā vokālo ansambļu finālkonkursā viņi ieguva 2. vietu valstī, bet vasarā kopā ar labākajiem Latvijas vokālajiem ansambļiem piedalījās koncertā "Dižā skaņkārtā". Balvu Mūzikas skolas vokālā ansambļa izpildījumā izskanēja trīs latviešu tautasdziesmas Lindas Vītolas aranžijā – "Nadūd, Dīvs, tū redziet", "Piutit vieji, lejit leiti" un "Es piedzimu māmiņai".

Konkursa žūrija atzina, ka šoreiz pacentušies bija visi, tādēļ gandrīz visi ansambļi saņēma 1.pakāpes vērtējumus. Mazliet mazāk punktu ieguva Bērnpils pamatskolas 1.-4.klašu kolektīvs (3.pakāpe). Savukārt Lindas Vītolas vadītie Tilžas pamatskolas zēnu vokālais ansamblis "Varbūt" un Balvu Mūzikas skolas vokālais ansamblis godam nopelnīja augstākās pakāpes vērtējumu.

"Prieks, ka parādījušies jauni kolektīvi, piemēram, Lindas Vītolas zēnu ansamblis. Ari Baltinavas vokālajā ansamblī pēc ilgāka pārtraukuma dziedāja divi puīši, kuri pat mēģināja to darīt viru balsis. Baltinavas ansamblim piešķīrām visvairāk punktu – 44 no visiem, kas saņēma 1. pakāpi. Kolektīvs bija spilgts. Ari Ineses Vilciņas vadītais Balvu sākumskolas 1.-2.klašu ansamblis iepriecināja ar iestudēšanu, kurā dziedāšanu pavadīja kustības. Protams, Lindas Vītolas kolektīvu sniegums, kā vienmēr, bija izcilis. Mūzikas skolas ansamblim pat piešķīrām maksimālo punktu skaitu – 50. Kopumā šogad visi kolektīvi uzstājās ļoti labā līmenī, tādēļ arī tik daudz 1.pakāpes vērtējumu," gandarījumu pauda žūrijas dalībniece Rita Kočerova.

Balviem – 98

Vien divi soļi līdz simtgadei

Balvu novada Bērnu un jauniešu centrā (BNBJC) Balvu pilsētas dzimšanas dienas svinību nedēļa bija notikumiem bagāta. Vienā no dienām jaunieši devās uz pansionātu "Balvi", kur kopā ar iemītniekiem veidoja īpašu gleznu, bet 13. februārī viņi iepazīna savu dzimto pilsētu Balviem veltītā viktorinā, noslēgumā kopā pagatavojot dzimšanas dienas kūku.

Balvu pilsētas 98.gadadienai veltītajā viktorinā piedalījās dažādu vecumu bērni un jaunieši. Viktorīnas pirmajā daļā jaunie balvenieši, aplūkojot vēsturiskas fotogrāfijas, mēģināja noteikt, kas attēlā redzamajā Balvu vietā atrodas mūsdienās. "Jauniešiem veicās diezgan labi. Ne izcili, bet, kopā diskutējot, viņi diezgan veiksmīgi atpazīna fotogrāfijās redzamās pilsētas vietas," atklāj BNBJC jaunatnes darbiniece Alīna Logina.

Viktorīnas otrā daļa izrādījās nedaudz grūtāka, jo dalībnieki piedalījās "Kahoot" spēlē, atbildot uz jautājumiem par Balvu pilsētu. Viktorīnas veidotāji pārbaudīja jauniešu zināšanas par dzimto pilsētu, piedāvājot rast atbildes uz tādiem āķīgiem jautājumiem kā: "Cik stabuļu ir vēja zvanos? (324); Cik sver luterāņu baznīcas zvans? (530kg); Kurā gadā notika pēdējais vilciena reiss no Balvu (Kubulu) dzelzceļa stacijas? (2001.gada 1.jūlijā); Kādu ezeru krastos atrodas Balvi? (Balvu un Pērkona ezera); Kurā gadā Balviem tika piešķirtas pilsētas tiesības? (1928.gadā); Kāpēc 11.februāris ir Balvu pilsētas dzimšanas diena? (Valsts prezidents Gustavs Zemgals izsludināja likumu par pilsētas tiesību piešķiršanu Balviem.)"

"Jāteic, šajā viktorīnas sadaļā dalībniekiem gāja mazliet

grūtāk, sevišķi jaunākajiem bērniem. Vecākiem jauniešiem veicās labāk. Taču viņi visi atzina, ka viktorīnas laikā uzzinājuši daudz ko jaunu. Cerams, ka kaut kas no tā viņiem aizķersies prātā," spriež Alīna.

Pēc prātu asināšanas viktorīnā jaunieši ķērās pie vispatīkamākās dzimšanas dienas svinību daļas – tortes pagatavošanas. Šoreiz tika izraudzīta vienkārša, bet ļoti gardas cepumu-banānu tortes recepte. "Februāris ir mīlestības mēnesis. Ari savu kūku veidojām sirds formā, ar uzrakstu 98. Protams, pasākuma beigās nobaudījām šo gardo torti," stāsta Alīna.

Svinēt Balvu dzimšanas dienu palīdzēja arī Eiropas brīvprātīgie jaunieši no Vācijas un Gruzijas. Viņi vadīja radošo darbnīcu pansionātā "Balvi", kur iemītnieki kopā ar jauniešiem izveidoja krāšņu gleznu. "Pansionātā mūs uzņēma ļoti brīnišķīgi un sirsnīgi. Veidojot gleznu, iesaistījāmies patīkamās sarunās ar pansionāta iemītniekiem. Aktivitātē piedalījās daudz iemītnieku, bet radošās darbnīcas gaitā pievienojās aizvien vairāk cilvēku," priecājas jaunatnes darbiniece Alīna, piebilstot, ka saziņai ar Eiropas brīvprātīgajiem netraucēja pat valodu barjera: "Mēs tulkojām viņu teikto, bet, kā par brīnumu, arī pansionāta iemītnieki varēja pateikt dažus vārdus angļu valodā, ko kaut kad dzīvē ir apguvuši." Glezna tapa no visdažādākajiem dekoratīvajiem materiāliem. "Ļāvām iemītniekiem brīvi izpausties. Kas gribēja, varēja kaut ko uzzīmēt, varēja uzrakstīt kādu novēlējumu cilvēkiem, ja bija tāda vēlme. Kopīgi no daudzām sirdīm izveidojām vienu lielu gleznu, kurai pansionātā jau piemēlta īpaša vieta,"

Foto - no personīgā arhīva

Balvus sveic ar zināšanu pārbaudi un kūku. Svinot pilsētas dzimšanas dienu, jaunieši nolēma dāvināt pilsētai un sev cepumu-banānu kūku, izmantojot recepti, ko labāk atpazīst viņu vecāki.

stāsta Alīna. Viņa atklāj, ka pati šos svētkus svinēs, apmeklējot svētku koncertus Balvu Kultūras un atpūtas centrā: "Lai gan mums ģimenē īpašu pilsētas dzimšanas dienas svinēšanas tradīciju nav, priecē, ka šogad visā pilsētā valda vienota svētku noskaņa. Tas liek dziļāk aizdomāties par piederību savai pilsētai. Šoreiz Balvos jūtama īpaša svētku sajūta, jo palikuši vien divi soļi līdz simtgadei!"

Lappusi sagatavoja I.Tušinska

Rīt – Pelnu trešdienā – sākas gavēnis

Katra veiksmē un izdošanās ir Dieva darbs

“Es ļoti gaidu gavēni. Katru gadu tas ir citādāks, jo ar gadiem mainās dzīves ceļa pagriezieni, ir piedzīvoti bezcerības brīži, dzīves ceļi aizveduši krustcelēs. Taču dziļi sirdī doma ir viena: lūgties, ticēt un piedot!” sarunā pirms gavēņa teic DINA KRAKOPE, ticīgs cilvēks no Šķilbēnu pagasta.

Ko Jums nozīmē gavēnis baznīcā un dzīvē? Kā parasti pavadāt šo laiku?

– Gavēņa laiks manā dzīvē ir ļoti īpašs. Tas ir laiks, kad patiesi izvērtēju, kas ir Dievs, kas esmu es, kāpēc es esmu, kāds ir mans ceļš šajā pasaulē, pieņemot to, ka mums katram ir jānes savs dzīves krusts, kā to nesa Jēzus. Baznīcā piedalos Krustaceļā un pati arī to vadu. Pati veidoju Krustaceļa lūgšanu apceres, patiesi un no sirds. Gribo, lai mans vēstījums sasniedz cilvēku sirdis. Šis laiks man patiešām ir pārdomu un pat tāds kā atjaunošanās laiks. Klausos Latgales Radio, kur skan gavēņa dziesmas, Rūgtās sāpes un Krustaceļš. Darot ikdienas darbus, dziedu pati sev. Lūgšanu dziesmas man dod spēku, palīdz noturēt līdzsvaru, kas mūsdienu modernajā pasaulē ļoti ātri var izgaist.

Kādi ir gavēņa laika spilgtākie brīži, kas saglabājušies atmiņā?

– Ļoti spilgti atmiņā palicis gavēņa laiks, kad pirms Lieldienām baznīcā vajadzēja adorēt (pielūgt). Bija nakts. Ar sirdi piepildītām lūgšanām un dziesmām izgāju ārā no baznīcas, bija tumša nakts, ceļu uz mājām apspīdēja mēness. Nebija grūti, nebija bail. Šķita, uzauguši neredzami spārni, kas mani paceļ augstumos un palīdz doties tālāk...

Vai atteikšanās no kādām lietām spēj dāvēt sirdsmieru un gandarījumu?

– Atteikšanās no kaut kā attīra sirdi, ved uz pazemību, lūgšanu un mīlestību. Atteikšanās ved uz pašmērķi, un, ja kāds to sasniedz, tad nav lielāka gandarījuma.

Vai Jūsu ticības ceļš sākās bērnībā? Tas ir vecāku un vecvecāku nopelns?

– Mans ticības ceļš aizsākās bērnībā, taču, ja var tā teikt, pastāvošā iekārta, ka Dieva nav, ņēma virsroku. Atceros, ka vecmamma (mammams mamma) stāstīja un rādīja Lūgšanu grāmatā, kā Dievs piesists krustā ar naglām caurdurtām rokām un kājām. Bet es teicu, ka skolā saka – Dieva nav, jo skolā taču sliktas lietas nemāca. Tad paslepūs, kamēr vecmāmiņa darīja darbus, paņēmu Lūgšanu grāmatu un redzēju – jā, ar naglām caurdurtas rokas un kājas... Biju kā starp diviem dzirnakmeņiem. Ritēja laiks, un, kā jau mēdz teikt, laiks maina daudz ko vai pat visu. Baznīcā atgriezies jau vidusskolas gados, vēlāk arī, kad studēju augstskolā un kad izveidoju pati savu ģimeni. Šķiet, ka pat nepamanīju to brīdi, kad mana sirds klusām atkal atvērs ticībai. Tas notika pavisam vienkārši, mājās, kad bērni mācījās pātarus. Caur saviem bērniem es it kā piedzimu no jauna, it kā no jauna sākās mans ticības piepildīts ceļš. Ir brīži, kad lūdzu piedošānu Dievam, kad

kādā mirklī no savas pagātnes neesmu viņu pazinusi, lūdzu, lai piedot man, grēciniecei. Izjūtu lielu Dieva mīlestību, kad pirms Svētās Komūnijas saku: “Kungs, es naasmu cīnīgs, ka Tu nuoktu pi manis, bet soki tikai vudu un muna dviesele kļūys vasala!” Ko vēl vairāk var vēlēties!

Vēl šobrīd ik pa laikam mēdzu paņemt rokās to veco lūgšanu grāmatu ar jau iedzeltenām lapām, lai kavētos atmiņās, lai pateiktos Dievam, līdzcilvēkiem, notikumiem, kas man ir parādījuši ceļu pie Dieva, kas ir ļāvuši noticēt Viņa klātbūtnei.

Ar ko atšķiras dzīve ticīgam un neticīgam cilvēkam?

– Tā vienmēr ir bijis, ka sabiedrībā ir cilvēki, kas tic Dievam, un tādi, kas ļoti skaļi sauc, ka Dieva nav. Un te ir liela atšķirība arī par vērtību izpratni sabiedrībā. Ticīgs cilvēks ir pazemīgs, piedod, saprot ar sirdi un prātu un jebkurā situācijā darbojas cilvēcīgi, jo Dievs tā māca, un Dievs tā dara pret tevi un mani.

Kā vērtējat bērnu un jauniešu interesi par garīgām lietām? Kas, Jūsuprāt, viņus attur no baznīcas apmeklējumiem?

– Domāju, ka arī starp jauniešiem ir dažādi viedokļi un uzskati par ticību un Dieva esamību. Nezinu, kas viņus attur, varbūt citāda morāle, moderns laikmets, pārliecība, ka gandrīz vai visu atrisinās mākslīgais intelekts. Agri vai vēl, šķiet, ikviens saprot, ka ir Dievs, bet šis ceļš ir jānoiet katram pašam.

Kādas sajūtas pārņem, apmeklējot baznīcu gavēņa laikā, kad skan Krustaceļa lūgšanas? Par ko lūdzaties mājās?

– Varbūt šķitīs savādi, bet es gaidu gavēni. Kad baznīcā skan Krustaceļa lūgšanas un dziesmas, ir ļoti grūti valdīt emocijas, jo tajās ir izteikta visa dzīves būtība un jēga. Domāju, kādu krustu Jēzus nesa mūsu dēļ, lai mēs dzīvotu, lai mēs būtu laimīgi, lai mēs sasniegtu to, ko vēlamies, lai mēs dzīvotu Mūžīgi. Jēzus palīdz mums nest katram savu krustu.

Atceros, kāds mācītājs teica: “Ja nav laika noskaitīt lūgšanu, tad vismaz pārmet krustu, jo arī tas ir apliecinājums, ka Dievs ir ar tevi.” Tā sākas katrs rīts un ar to beidzas mana darba diena. Ir bijuši izmisuma un bezcerības brīži, kad esmu vērsusies pie mācītāja ar jautājumu, ko darīt. Viņš deva padomu, kādas lūgšanas skaitīt, un to es joprojām daru katru vakaru. Paldies viņam par to! Savā sirdī katru dienu lūdzu par saviem bērniem, saviem tuvākajiem un līdzcilvēkiem.

Dažkārt cilvēki paļaujas, ka Dievs sakārtos visu – attiecības, dzīves un darba jautājumus. Cik daudz būtu jāuztic Dievam, cik jādara pašam?

– Vienmēr domāju, ka Dievs labāk zina, ko vajag un kā vajag. Neko nedarot, nelūdzoties, Dievs nedarbosies. Ja gribam, lai Dievs mūs sadzird, tad mums jāsadzird arī Viņš. Ir daudz sīku piemēru, kad darbojas Dieva klātbūtne. Katra veiksmē un izdošanās ir Dieva darbs. Katru dienu jālūdzas un jāatceras Dievs arī tad, kad mums viss ir labi. Citējot Svētos Rakstus (Mateja evaņģēlijs, 25:40), – “Vusu kū jys asat darejuši vīnam nu munim vysmozuokajim bruojim, tū jys asat man

Foto - no personīga arhīva

Dina Krakope. Gavēņa laikā viņa visiem novēl atrast Dievu, piedzīvot Viņa klātbūtni. Gaidot Kristus augšāmcelšanās svētkus, Dina iesaka kādu lūgšanu: “Svēti mūsu ģimenes, draudzes un visus, kas cieš. Mēs Tev uzticam mūsu sirdis, Tēvs, lai Tava griba piepildītos. Lai mēs turpinātu sekot Jēzum līdz galam un atvērtu savas rokas mīlestībai, kas piedod, dziedē un atjauno!”

darejuši.”

Par ko dzīvē ir lielākais prieks un gandarījums? Kur ikdienā saskatāt Dieva darbus?

– Vislielākais prieks ir par saviem bērniem, kurus man ir dāvājis Dievs! Runājot par bērniem, domāju, ka viņos ir tā izpratne, kas ir gavēnis, kas ir baznīca un kas ir Dieva mīlestība, jo, dzīvojot vēl vecāku mājās, gavēnis, Lieldienas un citi kristīgie svētki tika mācīti un svinēti. Atceros, kad jaunākajam dēlam bija aptuveni četri gadi, jau bija vakars, un devāmies pie miera. Pavisam neapzināti televizorā bija ieslēgta filma, kas, kā izrādījās, ir par Jēzus ceļu uz Golgātu. Nenāca miegs, tāpēc ar dedzīgu interesi skatījāmies, šaušalīgākās ainas noslēpjot aiz deķa. Ir pagājis laiks, bet šie mirkļi silda joprojām.

Esmu ļoti priecīga, kad mani audzēkņi runā ar mani par ticības lietām, Dieva esamību, apmeklē baznīcu un tic. Viena mana bijusī skolniece dzied baznīcas korī un piedalās procesijās, otra, kura arī iet procesijās, reiz kādā starpbrīdī atnesa man uzzīmētu Dievmāti. Manās acīs tad sariesās asaras, kādas bija redzamas Dievmātes attēlā.

Īsumā

Kas ir Lielais gavēnis?

Gavēņa laiks ir sagatavošanās Lieldienām. Simboliski šis laiks atgādina tās 40 dienas, ko Pestītājs pavadīja tuksnesī lūgšanā un gavēnī pirms savas publiskās darbības (no Gavēņa 1. svētdienas līdz Lielajai Ceturtdienai, kad sākas Lieldienu svinības, ir tieši 40 dienas). Gavēņa laiku ievada Pelnu dienu (trešdiena), kad priesteris dievkalpojuma laikā svētī pelnus un, kaisot tos virs katra ticīgā galvas, saka vārdus, ko Dievs teica pirmajiem cilvēkiem, izraidojot tos no paradīzes: “Atceries, cilvēk, ka puteklis esi un par putekli pārvērtiesies (sal. Rad 3,19).” Šī ceremonija ir gandarīšanas zīme. Atgriešanās un gandarīšana par grēkiem ir nepieciešama, lai cilvēks varētu iemantot atpestīšanas darba augļus. Gavēņa laikā gandarīšanas pienākums tiek īpaši uzsverts.

Attiecībā uz ēdienu kā Adventa, tā arī Gavēņa laikā Baznīca īpašas prasības neizvirza, toties aicina ticīgos, lai viņi atturētos no laicīgām izpriecām, pilnīgāk ievērotu Dieva un tuvākmīlestības likumus, kā arī lai meklētu Dieva žēlastību, lūdzoties un pieņemot svētos Sakramentus. Baznīcas likums nosaka, lai ticīgie Gavēņa vai Lieldienu laikā izsūdzētu savus grēkus un pieņemtu Svēto Komūniju.

Saskaņā ar ļoti senu ieradumu divas nedēļas pirms Lieldienām baznīcās tiek aizsegti visi krucifiksi. Dažādi ir skaidrots šis ieradums. To saprotam kā gandarīšanas zīmi, kas atgādina, ka mēs neesam cienīgi skatīt Dievu, kas mūsu dēļ uzņemas ciešanas un nāvi.

Aglonā pulcēsies vīrieši

Kustība “Jāzēpa vīri” no 20. līdz 22. februārim Aglonas bazilikā rīko vīrienīgu starpkonfesionālu vīriešu konferenci, lai sniegtu iespēju ikvienam vīrietim apstāties ikdienas skrējienā, stiprināt ticību un kopīgi pārdomāt vīrieša aicinājumu mūsdienu pasaulē. Trīs dienu garumā dalībnieki piedzīvos intensīvu programmu, ko vadīs viesis no Slovākijas – misionārs, četru bērnu tēvs un vīrs Bohušs Zivčaks. Viņš dalīsies savā dzīves pieredzē par ticību, atbildību un vīrišķības izaicinājumiem, veicinot patiesu brālību starp konferences apmeklētājiem. Pasākums ir atvērts ikvienam vīrietim neatkarīgi no viņa konfesionālās piederības vai pašreizējā dzīves posma. Konferences sākums paredzēts piektdien, 20. februāri pulksten 19. Organizatori ir parūpējušies par praktisko pusi – dalībniekiem tiks nodrošināta gan ēdināšana, gan nakšņošana, savukārt dalība pasākumā paredzēta par ziedojumiem.

Interesenti var reģistrēties vietnē www.jazepaviri.lv.

Vizuālo un literāro darbu konkurss

Rīgas Sv. Franciska Romas katoļu draudze šajā Lielā gavēņa laikā līdz 1. aprīlim aicina ikvienu interesentu piedalīties atklātā vizuālo un literāro darbu konkursā “Svētā Franciska iedvesmā”, kas par godu pāvesta Leona XIV izsludinātajam Svētā Franciska no Asīzes jubilejas gadam tiek rīkots, lai rosinātu bērnus, jauniešus un pieaugušos radoši iedvesmoties no Svētā Franciska dzīves, leģendām un franciskāņu garīguma. Konkurss ir atvērts ikvienam neatkarīgi no vecuma vai piederības kādai konkrētai draudzei. Dalībniekiem ir iespēja izpausties divās kategorijās: vizuālajā mākslā, kurā nav tehnikas ierobežojumu, un literatūrā, iesniedzot dzejas vai izprozas darbus apjomā līdz 6000 rakstzīmēm.

Vizuālos darbus var iesniegt personīgi Sv. Franciska draudzes priesteriem zakristijā pēc dievkalpojuma vai sūtīt pa pastu uz adresi: Rīgas Sv. Franciska Romas katoļu draudze, Katoļu iela 16, Rīga, LV-1003, ar norādi – “Radošajam konkursam”. Literārie darbi tiek pieņemti elektroniski uz e-pasta adresi: franciska.konkurss@gmail.com. Vairāk informācijas par konkursu: franciskadraudze.lv/konkurss

*Sākums 1.lpp.

Balvi ir tur, kur mūsu ģimene

Uz skatuves – paši mazākie. Bēbīši klātesošajiem demonstrēja, kā pareizi jāmazgājas, tostarp to, ka ikvienam ir rociņas un kājiņas.

Uzbur brīnumus. Deju studijas "Terpsihora" dejotāji apgalvoja, ka Balvi ir tur, kur ir viņu mammas un tēti.

"Balvu vilciņš". Bērnu un jauniešu deju kolektīva "Balvu vilciņš" audzēkņi nešaubās, ka mīlēt Balvus nozīmē būt vietā, kur viņi mācās un aug.

Vareni! Balvu Sporta skolas sporta deju dejotāji vienmēr spēj pārsteigt ar oriģinālām soļu kombinācijām, plašām un vieglām kustībām.

Nāc un dejo! Deju studijas "Di-dancers" bērni mudināja izbau-dīt dejotprieku.

Zaķēni. Šķiet, vienmēr būs aktuāli "Zaķīšu pirtiņas" motīvi.

Mūsējie. Balvi mostas ar bērniem. Balvi aug ar jauniešiem. Balvi dzīvo caur mums visiem.

"Terpsihoras" jaunietes. Vaicātas, kas ir tas labais, kas asociējas ar vārdu 'Balvi', dejotājas atklāja, ka tie ir izglītojoši pasākumi, jautras ballītes un peldēšanās Balvu pilsētas pludmalē.

Deju kopa "Rika". "Balvi – tie esam mēs. Mūsu soļi, mūsu smaidi," uzskata dejotāji.

Kāpēc esam tur,

Mainīgā pasaules lietu kārtība, nestabilā ekonomiskā situācija, kara draudi, nevēlēšanās uzņemties atbildību, bailes netikt galā vai kas cits? Kādu iemeslu dēļ katru gadu Latvijā dzimstība arvien samazinās? Ko darīt, lai situācija uzlabotos un vai tas vispār ir iespējams? Kas sagaida Latviju tuvākajā nākotnē?

Pērn statistiķi Latviju sveica dzimšanas dienā ar nepatīkamu ziņu – 2024.gada 9 mēnešos piedzimis rekordmazs bērnu skaits – pirmo reizi zem 10 000. Tendences ir diezgan skaidras – kopš 1991.gada dabiskais pieaugums Latvijā ir negatīvs, proti, mirst vairāk cilvēku nekā dzimst. Savukārt tas rada satraukumu par valsts attīstību un nākotni. Pareizo lēmumu trūkums, un sekas var būt neatgriezeniskas, jo zaudējam savus iedzīvotājus, iztukšojas Latvijas reģioni, it īpaši pierobeža. Īstenojot projektu "Piedzimt Latvijai!", 21 publikācijā sarunās ar jomas speciālistiem un vietējo kopienu iedzīvotājiem meklēsim atbildes uz jautājumiem, ar ko Latvijai draud šādas demogrāfiskās situācijas turpināšanās. Kas tam pie vainas – mainīgā pasaules lietu kārtība, nestabilā ekonomiskā situācija, kara draudi, nevēlēšanās uzņemties atbildību, bailes netikt galā vai kas cits? Ko darīt, lai situācija uzlabotos, un vai tas vispār ir iespējams?

Diskusija

Jo tālāk no Rīgas, jo krīze dziļāka

Demogrāfija nav tikai statistikas tabula ar dzimstības, mirstības un migrācijas rādītājiem. Tā ir saruna par mūsu nākotni – par to, kāda būs Latvija pēc desmit, divdesmit un piecdesmit gadiem. Aiz katra skaitļa stāv cilvēka dzīve, ģimenes izvēles, drošības sajūta un ticība rītdienai. Latvija jau vairākas desmitgades saskaras ar iedzīvotāju skaita samazināšanos un sabiedrības novecošanos. Dzimstības līmenis saglabājas zems, daļa darbaspējīgo iedzīvotāju devušies darba meklējumos uz ārvalstīm, bet reģioni izjūt īpaši asu iedzīvotāju aizplūšanu. Tas ietekmē visu – no darba tirgus un sociālā budžeta, līdz skolu tīklam, veselības aprūpei un nacionālajai drošībai ieskaitot. Kā stiprināt reģionus, lai jaunās ģimenes izvēlētos tur palikt? Kā veidot sabiedrību, kurā bērns nav risks, bet vērtība, – par to diskusija ar politiķiem un kopienu līderiem.

Diskusijā piedalās:

LĪGA KOZLOVSKA, 14.Saeimas deputāte, Lauku ģimenes ārstu asociācijas vadītāja, ģimenes ārste;
INTA KAĻVA, Balvu novada pašvaldības priekšsēdētāja vietniece tautsaimniecības, uzņēmējdarbības un teritorijas attīstības jautājumos;
GUNTARS SKUTELS, dekāns, Viļakas Jēzus Sirds Romas katoļu baznīcas prāvests;
LĪGA PUNDURE, Briežuciema iedzīvotāju padomes priekšsēdētāja, 3 bērnu mamma.

Kā jūs raksturotu demogrāfisko situāciju Latvijā un mūsu reģionā – tā jau ir krīze vai vēl tikai brīdīnājuma signāls "tālajai nākotnei"?

L.KOZLOVSKA: – Latvijas reģionos mēs jau esam dziļā krīzes situācijā, un, jo tālāk no Rīgas, jo šī krīze ir izteiktāka. Pie mums, Balvu novadā, tāpat kā citos pierobežas novados, sievietes vidējais vecums ir aptuveni 48 gadi. Vidējais dzemdētājas vecums Latvijā ir aptuveni 31 gads, savukārt pirmās dzemdības sievietē piedzīvo vidēji 28 gadus. Jo vēlāk sievietes laiž pasaulē pirmo bērnu, jo mazāk bērnu viņas kopumā var paspēt dzemdēt. Tas ir viens no galvenajiem dzimstības krituma iemesliem valstī.

I.KAĻVA: – Demogrāfiskā situācija kopumā ir nopietna ne vien reģionā, bet arī visā valstī. Negatīvā demogrāfiskā situācija ietekmē mūsu ikdienas dzīvi, ekonomiku un reģionālo attīstību. Jau 2024.gadā esam sasnieguši zemāko dzimstības rādītāju Latvijas vēsturē. Iedzīvotāju vidējais vecums pieaug, bet darbaspējīga vecuma cilvēku īpatsvars sarūk. Tāpēc uzskatu, ka demogrāfijas un bezdarba jautājums ir ne tikai problēma, bet arī signāls nākotnei, īpaši austrumu pierobežā. Jārada spēcīgi instrumenti, lai cilvēkus noturētu, radot pārdomātu un drošu valsts atbalstu jaunajām ģimenēm.

G.SKUTELS: – Es teiktu, pat optimistiski raugoties, ka ir pamatīga krīze. Skaitļi runā paši par sevi – Balvu novadā 2025.gadā dzimuši 84 un miruši 293 cilvēki! Un diemžēl tas ir tikai sākums...

L.PUNDURE: – Ņemot vērā tagadējo ekonomisko situāciju, dzīves apstākļus, atalgojumu un daudzus citus faktorus, domāju, ka mums jau ir smaga krīze. Un uzlabojumi, vismaz tuvākajā laikā, neizskatās, ka būtu gaidāmi.

Zemā dzimstība, emigrācija, sabiedrības novecošana... Kurš no šiem rādītājiem šobrīd ir visbīstamākais?

L.KOZLOVSKA: – Visbīstamākais rādītājs, ne tikai šobrīd, bet vispār, ir ar katru gadu sarūkošā dzimstība. Sarūkot dzimstībai, tiek zaudēta mūsu tautas daļa, kas varētu veidot valsts nākotni. Un tā mēs (nu jau diezgan strauji) kļūstam par novecojošu un, iespējams, jau izmirstošu nāciju. Ja 2015.gadā valstī piedzima 22000 bērnu, tad 2024.gadā tie bija vairs tikai aptuveni 12500 jaundzimušo. Desmit gadu laikā tas ir samazinājums par 43%. Salīdzinot 2023. ar 2024.gadu, samazinājums ir 13,2% gada laikā. Paskatoties uz šiem skaitļiem, ilūziju paliek visai maz. Zemā dzimstība, kas nāk kombinācijā ar emigrācijas atstāto efektu, rāda ceļu, pa kuru esam uzsākuši iet straujiem soļiem.

I.KAĻVA: – Nevar izcelt vienu konkrētu iemeslu. Domāju, ka viss kopā radījis šī brīža situāciju – ilgā reģionu "nedzirdēšana" valsts mērogā, nevienlīdzīgā finansēšana un vēl citi faktori. Ja

vēl varam cerēt uz remigrantu atgriešanos, tad nedzimušos bērnus atgriezt nevaram. Tāpēc uzskatu, ka tieši zemā dzimstība ir visbīstamākā turpmākajā valsts pastāvēšanā.

G.SKUTELS: – Es teiktu vēl skarbāk – visbīstamākā nav ne dzimstība, ne emigrācija, ne novecošana. Visbīstamākā ir tautas klusēšana. Tauta, kas runā, var vēl mainīt kursu, bet tā, kas klusē – paliek akla, ar to manipulē, līdz beidzot tā izzūd...

L.PUNDURE: – Bīstamākais rādītājs, manuprāt, šobrīd ir sabiedrības novecošanās. Populācija samazinās – valstij no iedzīvotājiem katru gadu samazinās ienākumi, līdz ar to mums valsts mazāk atdod. Slogs uz darbaspējīgajiem iedzīvotājiem ir ļoti liels, jo jāuztur pensionāri, un ne tikai. Teikšu godīgi, jau gadus desmit es pat neceru, ka saņemšu pensiju. Ņemot vērā to, ka pensionēšanās vecumu pakāpeniski palielina, neesmu pārliecināta, ka pie manas darba specifikas un slodzes tik ilgi nodzīvošu.

Runājot par demogrāfiju un tās lejupslīdi, speciālisti min vairākus iemeslus. Jūsprāt, kuri ir tie svarīgākie, kādēļ ģimenes atliek bērnus?

L.KOZLOVSKA: – Jebkurai dzīvnieku sugai, lai tā radītu pēcnācējus, nepieciešama barības bāze, kā arī droša un neapdraudēta dzīves vide. Ja samazinās barības bāze, mazuļu skaits samazinās. Ja ir apdraudēta vai nedroša dzīves vide, tā tiek pamesta, lai mazuļi dzimtu tur, kur ir, ko ēst, un kur viņiem būs drošāk. Bailes par izdzīvošanu dzīvniekiem liek meklēt, kur būs labāk. Arī mums, cilvēkiem, tās ir bailes un nedrošība par nākotni. Galvenokārt finansiālā nedrošība, ko rada mazās algas, nedrošība par to, vai darbavieta saglabāsies arī pēc bērna kopšanas atvaļinājuma, augstās dzīvokļu izmaksas un diemžēl arī simboliskais ģimenes pabalsts par bērniem. To visu papildina nemiers un turbulences pasaules mērogā, kaimiņos esošais karš. Tomēr mēs šajā ziņā neesam unikāli. Lielākā daļa Eiropas valstu, ASV, Kanāda, Japāna un Ķīna arī piedzīvo dzimstības samazināšanos.

I.KAĻVA: – Manuprāt, pasaulē notiek vērtību maiņa. Bērni vairs nav norma vai pienākums. Cilvēki vispirms izvēlas karjeru, ceļošanu, personīgo attīstību, kas pēc būtības nav slikti, taču kopā ar citiem faktoriem tas būtiski ietekmē demogrāfiju ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā. Ja runā par austrumu pierobežu, tad otra problēma noteikti ir darba iespējas. Var jau būt patriots, bet bez finansiāla nodrošinājuma dzīvi nevar nodrošināt. Savukārt par trešo problēmu izvirzās mājokļa jautājums. Mūsu valstī gadiem nav risināts jaunu mājokļu jautājums, tas nav bijis kā prioritāte finansiālajā atbalstā tieši jaunajām ģimenēm, nedodot valsts atbalstu kredīvēšanā. Daudzās sarunās ar jaunajām ģimenēm vērojama pozitīva noskaņa – pie mums ir veselīga un droša vide, nav problēmu ar bērnudārzu, nokļūšanu skolā, plašs un labs profesionālās ievirzes izglītības piedāvājums, kas jānotur arī turpmāk. Bet problēma joprojām ir darbs un mājoklis.

G.SKUTELS: – Iemeslu ir daudz, un tie ir sarežģīti. Tomēr, neatkarīgi no tā, vai runājam par valsti, baznīcu, skolu vai ģimeni, bērnus un jauniešos vienmēr ir jāinvestē. Ne tikai ekonomiski, bet arī garīgi un sabiedrībai kopumā! Mīlestību, no visas sirds!

L.PUNDURE: – Mūsdienu vispārējā tendence ir tāda, ka jaunieši vispirms grib kaut ko sasniegt, jo ģimene vairs nav

pirmā un svarīgākā vērtība. Sākumā ir savas jomas atrašana, sasniegumu veidošana. Man pašai pirmais bērniņš arī nepiedzima ļoti agri, jo vispirms bija jāatrod darbs, jāiekārtojas, jābūt stabiliem ienākumiem. Mūsu ekonomiskajā situācijā tas nav nemaz tik vienkārši. Cilvēkiem ar lielām ambīcijām tas viss notiek vēlāk, līdz ar to ģimene tiek pastumta otrajā plānā.

Pirms gadiem 20 Latviju skāra liels emigrācijas vilnis. Cik lielā mērā demogrāfiju ietekmē emigrācija – problēma ir tajā, ka jaunie aizbrauc, vai tajā, ka neatgriežas?

L.KOZLOVSKA: – Statistika liecina, ka, Latvijas iedzīvotāju skaits kopš 1990.gada samazinājies par 28%. Emigrācijas un demogrāfiskās krīzes dēļ esam zaudējuši aptuveni 740 000 cilvēku. Aizbrauc darbaspējīgi, jauni cilvēki, kuriem varētu būt bērni Latvijā. Savukārt aizbraucējiem bērni diemžēl dzimst citās zemēs, integrējās citā sabiedrībā, un Latvijā viņi absolūtajā vairākumā gadījumu vairs neatgriežas. Pat, ja Latvijas pilsoņiem bērni piedzimst, viņi uzaug citur. Latvijai šie cilvēki un viņu bērni ir zaudēti neatgriezeniski. Maza daļiņa, protams, repatriējas, bet viņu ir pārāk maz. Ir jādomā par to, kā šo skaitu palielināt.

I.KAĻVA: – Jā, emigrācija ir sāpīgs trieciens, jo pamatā aizbrauca jaunie 20–35 gadu vecumā – tieši tie, kuri demogrāfiski atradās "zelta vecumā", kuri varēja studēt mūsu augstskolās un tehnikumos. Mēs zaudējam ne vien cilvēkus, bet arī potenciālos vecākus, nodokļu maksātājus, speciālistus, kuru mums šobrīd atsevišķās nozarēs sāk trūkt katastrofāli. Emigrējušie izveidoja ģimenes ārzemēs un šobrīd diezgan vai vēlas atgriezties, jo sākuši iesakņoties svešās zemēs. Bet, manuprāt, Latvijai ir iespēja daudz efektīvāk strādāt uz emigrantiem, kas arī jau pierādās, kāpinot algas, piedāvājot grantu programmas emigrantiem, uzrunājot tautiešus sociālajos medijos, sniedzot valsts garantētus kredītus jaunajām ģimenēm utt. Te ir vēl daudz iespēju, arī mūsu novadā. Aktuāla atgriešanās emigrantiem kļūst tad, kad viņu bērni gatavojas uzsākt skolas gaitas, jo daudzi vēlas saglabāt latviešu valodu, tradīcijas, kā arī būt kopā ar saviem radniekiem.

G.SKUTELS: – Aizbraukt uz laiku pēc pieredzes, izglītības vai darba prasmēm ir ļoti vajadzīgs. Emigrācija varētu kļūt par ieguvumu, ja būtu apstākļi, kas iedrošina atgriezties. Tāpēc galvenais uzdevums ir radīt vidi, kur cilvēki grib atgriezties.

L.PUNDURE: – Domāju, problēma ir tajā, ka jaunie neatgriežas. Es arī gadu pastrādāju ārzemēs. Tā ir ļoti pozitīva pieredze, iespēja paskatīties uz savu valsti no malas, salīdzināt, paplašināt redzesloku. Problēma sākas tad, kad cilvēks saprot, ka īsti nav jēgas atgriezties – citur tomēr labāk. Tā ir ļoti bēdīga tendence. Un nav taisnība, ka lielajā emigrācijas vilnī aizbrauca tie, kuri šeit nevar un negrib strādāt. Aizbrauca ļoti daudz labu speciālistu uz krietni labāk apmaksātiem darbiem – tur, kur viņi tika novērtēti. Mums maz ir tādu darbavietu, uz kurām cilvēks iet ar prieku. Ja nu vienīgi, iespējams, mājrāzotāji, kuri to dara ne naudas, bet vairāk prieka dēļ, jo nopelnīt ar mājrāžošanu jau īsti nevar. Vismaz ne tik, lai samaksa par padarīto būtu atbilstoša. Savukārt ārzemēs cilvēki par darbu saņem adekvātu atalgojumu. Un tad ir arī stabilitātes sajūta, lai veidotu ģimeni un gribētu bērnus. Ja cilvēks īsti nezina, vai pēc pāris mēnešiem būs, par ko maizi nopirkt, par bērniem domāt būtu diezgan absurdi.

Pastāv viedoklis, ka vieglāk veidot ģimeni lielpilsētā nekā laukos... Cik lielā mērā pakalpojumu pieejamība nosaka ģimeņu izvēles?

L.KOZLOVSKA: – Bērnudārzu, skolu un veselības aprūpes pieejamība ir būtiski faktori, kas atstāj iespaidu uz šo izvēli. Protams, ir vieglāk, ja tas viss atrodas blakus. Tas ir drošības faktors, kas palīdz izdarīt izvēli par labu bērnam. Tāpēc it sevišķi

kur esam?

pie mums, pierobežā, tajās vietās, kur vēl nav par vēlu, svarīgi saglabāt visus šos pakalpojumus.

I.KAĻVA: –Te ir vērojams zināms paradokss – daudzi bērnus plāno pilsētā, bet audzināt gribētu laukos. Lauki zaudē tieši jauno ģimeņu veidošanās posmu. Drošības sajūtu ģimenei ar bērniem nosaka piedāvāto pakalpojumu pieejamība, nevis vēlme pēc bērniem, drošības sajūta, ka ar bērnu varēs tikt galā bez pastāvīga stresa. Vecākiem laukos nevaļaj just risku, ka bērns paliks bez skolas vai mediķa palīdzības, kad jaunai ģimenei akūtos gadījumos ir iespēja nekavējoties nokļūt ar bērnu medicīnas iestādē, vai domāt, cik droša ir satiksme uz skolu utt. Piemēram, šobrīd aktuāla ir Balvu slimnīcas dzemdību un bērnu nodaļu pastāvēšana, par ko aktīvi iestājas Balvu novada pašvaldība un iedzīvotāji. Lielpilsētas šo drošību nodrošina automātiski, lauki – tikai tad, ja infrastruktūra ir stabila un prognozējama.

G.SKUTELS: – Mūsdienās bieži tieši ērtības nosaka ģimeņu izvēles, un pilsētas piedāvājums daudzus uzrunā vairāk. Tomēr ik pa laikam sastopami cilvēki, kuri apzināti izvēlas nevis ērtības, bet vērtības. Laukos dzīve rit tuvāk dabai un pēc būtības ir kvalitatīvāka!

L.PUNDURE: – Varbūt tādēļ, ka pati esmu augusi laukos, man šķiet, ka patīkamāk tomēr ir laukos. Kad ar vīru plānojām ģimeni, dzīvojām Rīgā, un tad bija brīdis, kad sēdāmies pie galda un domājām – paliksim Rīgā vai brauksim atpakaļ. Teikšu godīgi, – diskusiju nebija. Bijām vienprātīgi, ka jānāk uz laukiem. Jā, pakalpojumu pieejamība ir svarīga, bet 80% ģimeņu ir vismaz viena automašīna – nav tā, ka pilnīgi nekur nevar tikt. Viss atkarīgs no vecākiem, cik ļoti viņi gatavi sekot līdzi, piespieties un darīt. Protams, arī no darbavietas, kur vecāki strādā. Te daudz dažādu aspektu. Mūsu gadījumā noteicošā izvēle bija lauki. Mani neapmierināja doma, ka pilsētas skolās, kur klasē ir 30 skolēni, ar stundas ievadu un nobeigumu skolotājs bērnam var veltīt vienu minūti. Šajā ziņā lauku skolas ar 12 – 13 bērniem klasē ir labākais variants. Vispār laukiem ir daudz priekšrocību – bērns jebkurā laikā var iziet ārā pastaigāt, svaigs gaiss, nav jābaidās, ka izskries uz ceļa vai pazudīs lielveikalā.

Demogrāfs Ilmārs Mežs vienā no intervijām minēja, ka augstākajos varas gaitēņos prezentēti vairāki demogrāfijas plāni, kas iegūlušī atvilktņēs un krāj putekļus, – lai tos realizētu, pietrūkst politiskās gribas. Jūsaprāt, valsts domā par reālu atbalstu ģimenēm, vai drīzāk tas ir politisks “ķeksītis”?

L.KOZLOVSKA: – Diemžēl jāatzīst, ka daudzus gadus mums pietrūcis politiskās gribas ļoti daudzus jautājumus un daudz kas tiešām iegūlies atvilktņēs. Taču ne vienmēr vaina ir tikai politiskajā gribā. Milzīga nozīme ir sociāl-ekonomiskajiem apstākļiem valstī, kas vai nu dod, vai nedod iespējas realizēt kādus, iespējams, ļoti labus plānus vai idejas. Pēc neatkarības atgūšanas un PSRS sabrukuma valsts ekonomika arī bija sabrukuma stāvoklī. Piedzīvojām haosa laiku ar noziedzību un visiem blakusefektiem, kas saistās ar dažādām citām negācijām. Tas viss turpināja šūpot ekonomiku un tikai palielināja naudas trūkumu valsts makā. Kombinācijā ar valdības neprasmī vai arī dažkārt nevēlēšanos, tas nedeva iespējas daudzus no šiem plāniem realizēt. Veselības aprūpe, kas ir ļoti būtisks dzimstību ietekmējošs faktors, arī ir viena no šādiem atvilktņēs aizmirstajiem

plāniem. Tikai politiskās gribas trūkums un nevēlēšanās *aiztik* pārāk sarežģītu problēmu, kopš pirmās Godmaņa valdības laikiem, ir novedusi pie tā, ka Latvijā veselības aprūpei tiek atvēlēts vismazākais procents no IKP Eiropas Savienībā un visur trūkst ārstu un medmāsu.

I.KAĻVA: – Manā skatījumā, galvenā problēma nav ideju trūkums, jo katrā Saeimas sasaukumā izpildīti kaut kādi uzdevumi, ir atsevišķi atbalsta pasākumi jaunajām ģimenēm. Taču jāveido pārdomātas sistēmas pabalstiem un mērķprogrammām, kas darbojas ilgtermiņā. Ar prieku visi vērojam labklājības ministra Reiņa Uzulnieka aktivitātes šajā jomā, kas, cerams, vainagosies jau ar ilgtermiņa programmu. Politikājiem jābūt drosmei pateikt, ka demogrāfija maksās dārgi, tas nebūs populāri uzreiz, bet tas ir mūsu tautas izdzīvošanas un valsts pastāvēšanas jautājums. Tikai vēl jāsaprot, ka ilgām spriedelēšanām laika vairs nav, bija jārikojas jau vakar. Mums ir pārāk daudz runāšanas, tāpēc rodas sajūta, ka dzīvojam no vienas Saeimas līdz otrai...

G.SKUTELS: – Manuprāt, no valsts puses bieži tas izskatās pēc ļoti sliktā teātra, nevis pēc patiesa ilgtermiņa atbalsta ģimenēm. Vai tiešām ir normāli, ka bērniem joprojām nav nodrošinātas brīvpusdienas valsts līmenī? Kāpēc mēs visi klusējam? Tā ir pamatnepieciešamība!

L.PUNDURE: – Laikam tomēr ķeksītis. Jā, valdība nedaudz paaugstinājusi bērna piedzimšanas pabalstu, bet tas nav ilgtermiņa risinājums. Ne vienmēr viss atduras tikai pret naudu. Ir vajadzīgi arī apstākļi, lai bērns varētu augt normāli – kaut vai bērnudārza un skolas pieejamība.

Jauno ģimeņu ieskatā, skolu un bērnudārzu slēgšana ir bīstams pirmais signāls. Vai nav tā, ka politiskie lēmumi palīdz “iztukšot” laukus?

L.KOZLOVSKA: – Skolu un bērnudārzu slēgšana nav pirmais signāls. Tas jau liecina par beigu tuvumu. Politiskais lēmums par slēgšanu ir tikai punkts kāda “gara teikuma” beigās. Pirmais signāls bija uzņēmumu un iestāžu slēgšana, kam sekoja prombraucēju rindas lidostā. Tie ir citi, daudz senāk pieņemti politiskie lēmumi.

I.KAĻVA: – Piekritu viedoklim, ka valstī demogrāfija netiek aizsargāta kā stratēģiska vērtība, tāpēc šobrīd ne tikai laukos, visapkārt lauku pašvaldībās, bet arī Rīgā notiek izglītības iestāžu reorganizācijas. Skolu un bērnudārzu slēgšana, protams, nav labs signāls jaunajām ģimenēm. Arī pašvaldībās ir iespringums, kad jālemj par izglītības iestāžu slēgšanu vai reorganizāciju. Slēdz jau tikai tāpēc, ka trūkst bērnu. Pašvaldība cenšas to kompensēt ar sakārtotu skolēnu autobusu maršrutu nodrošināšanu, bērnudārzu darba laiku sakārtošanu, sociālajiem pabalstiem utt. Mēs priecājamies par jaunajām ģimenēm.

G.SKUTELS: – Protams, ka politiskie lēmumi palīdz *iztukšot* laukus, jo bez izglītības iestādēm ģimene tur vienkārši nevar palikt vai arī ir ļoti grūti. Te rodas jautājums, kāpēc valsts atbildīgie nerunā par kādas ministrijas slēgšanu? Jo mūs taču paliek mazāk! Bet diemžēl sistēma tiek sargāta, bet cilvēki reģionos – atstāti bez izvēles.

L.PUNDURE: – Viennozīmīgi, jā. Saprotu optimizācijas politiku, ko tagad tik ļoti piekopjam, bet optimizācija nenozīmē visu atstāt tikai pilsētā. Tie, kuri pieņēma šos lēmumus, īsti līdz galam neizprot, kādas sekas piedzīvosim. Visiem pilsētā nebūs vietas, turklāt tur jau tagad trūkst darbavietu. Visos laikos bijis tā, ka lauki baro pilsētas. Kas mūsu pilsētas baros, ja lauki būs tukši?

“Mediju atbalsta
fonda ieguldījums no
Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem”

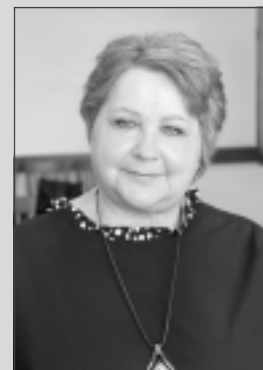
MAF
Mediju atbalsta fonds

Kas notiks ar Latviju pēc 20 gadiem, ja demogrāfijas tendences nemainīsies?

LĪGA KOZLOVSKA: – Izvērtējot pašreizējās tendences, augsto mirstību, dzimstības samazināšanos gadu no gada, emigrāciju, populācijas novecošanos un reprodūktīvā vecuma sieviešu skaita sarukumu, pieaugošās veselības aprūpes pieejamības problēmas, aina veidojas diezgan bēdīga. Pašlaik mēs valstī zaudējam aptuveni 2% iedzīvotāju gadā. Ja tā turpināsies, pēc 20 gadiem Latvijā labākajā gadījumā būs palikuši tikai aptuveni 1,4 miljoni

iedzīvotāju. Mūsu sabiedrība būs kļuvusi izteikti veca. Vairs tikai puse no iedzīvotājiem būs darba spējīgā vecumā. Pagasti būs tukši, bet mazpilsētās lielākoties varēs sastapt padzīvojušus un vecus cilvēkus. Valstī kopumā katram strādājošajam būs jāuztur aizvien lielāks nestrādājošo skaits, tāpēc valdībai nebūs citas izejas, kā vien *atvērt vārtus* viesstrādniekiem no citām zemēm. Latviešu valodas un kultūras dominante pamazām sāks samazināties, jo jaunieši jau dzīvos globālās pasaules kultūrtelpas iespaidos, bet imigranti ienesīs savas mentalitātes kultūru. Ja Latvijas valsts tuvākajos gados neprātīs rast risinājumu šīm problēmām, tās pastāvēšana nākotnē ir nopietni apdraudēta. Šie negatīvie procesi ir kā lavīna, ko nevar apturēt. Pat tad, ja izdotos dubultot iedzīvotāju ienākumus, apturēt emigrāciju un dzimstība sāktu pieaugt, paietu vēl kādi 20 gadi, līdz demogrāfiskais kritums apstātos. Iemesls tam ir vienkāršs: reprodūktīvā vecuma sieviešu skaits ir ievērojami samazinājies, it sevišķi Latgalē un Vidzemē, bet vidējā dzemdētāja ir vecāka par 30 gadiem.

INTA KAĻVA: – Esmu pārliecināta, ka pēc 20 gadiem Latvija nepazudīs, būs mazāk iedzīvotāju, bet lauki nebūs *izmiruši*. 20 gadi vēl ir logs iespējām, nevis spriedums, ka nav nākotnes. Ir noteikti jāinvestē nākotnes projektos, uzņēmējdarbībā, izglītībā. Negaidām jau paradīzi, bet stabilitāti, nevis nezināmas pārmaiņas katrus četrus gadus, bet prognozējamus un likumā nostiprinātus lēmumus attiecībā uz demogrāfiju. Ceru, ka lēmējvara saprot,

cik svarīgs šobrīd ir austrumu pierobežas likums, kurā ar likuma spēku būtu noteikti atbalstoši, nemainīgi, garantēti kritēriji pierobežā dzīvojošajiem. Es ļoti ceru, ka tā būs. Esmu optimiste, jo man patīk mūsu cilvēki. Patīk vieta, kurā ir manas mājas. Man gribas un patīk dzīvot Latvijā.

GUNTARS SKUTELS: – Ja Latvijā demogrāfijas tendences nemainīsies, protams, nedod Dievs, bet būs jāveic vēl lielāka novadu reforma, un Pierīga kļūs pārapdzīvota. Un redzēsim, kā Latvijā parādās iebraucēju masas. Diemžēl. Bet es ticu, ka vēl daudz ko var glābt, ja mēs visi pārtraucam klusēšanu...

LĪGA PUNDURE: – Ļoti iespējams, ka Latvijas kā valsts vairs nebūs. Katra valsts sākas ar ģimeni, kopienu un tās vērtībām. Ar tagadējo politiku šīs vērtības tiek iznīcinātas. Nav jau vairs īsti uzticēšanās valstij, līdz ar to vecāki nemāca bērniem pastāvēt par to. Cik mūsdienu jaunieši ir gatavi mesties ar dakšām aizstāvēt savu valsti, kā tas bija krietni senos laikos? Cik cilvēku tagad būtu, kuri reāli to izdarītu? Visi aizbrauks uz lidostu, un pēdējais

lidostā izslēgs gaismu. Tas būs viss.

*Turpinājums 10.lpp.

Sagatavoja S.Karavoičika

Basketbols

Kurš izcīnīs galveno titulu?

Balvu sākumskolā noslēdzies “Balvu novada atklātā čempionāta basketbolā vīriešiem 2026” regulārais turnīrs un noskaidrotas komandas, kas turpinās cīnīties izslēgšanas spēlēs.

Jau rakstijām, ka šosezon čempionātā startē septiņas komandas un konkurence ir ļoti spraiga. Par to liecina arī tas, ar kādu situāciju tabulā noslēdzās regulārais turnīrs. Proti, 1.vietu ar sešas spēlēs sakrātiem vienpadsmit punktiem izcīnīja komandas “Blieziens” basketbolisti. 2.vietā ar desmit punktiem ierindojās “Virsaitis”, tādējādi no regulārā turnīra uzvarētājiem atpaliekot tikai par vienu punktu. Savukārt

“Rugāju SC” basketbolistu kontā, kuri izcīnīja 3.vietu, arī ir desmit punkti, bet apsteigt 2.vietas ieguvējus liedza sliktāka kopējo gūto/zaudēto punktu bilance. Tikpat sivas basketbola kaujas par iekļūšanu izslēgšanas spēlēs bija arī starp pārējām komandām. Uzreiz aiz labāko trijnieka ar deviņiem punktiem ierindojās “Strūžāni”, iegūstot 4.vietu. Turklāt šai komandai cieši pa pēdām sekoja basketbolisti no “Blice” un “Blieziens Juniors”, kuri izcīnīja astoņus punktus un, ņemot vērā gūto/zaudēto punktu bilanci, turnīra tabulā ierindojās attiecīgi 5. un 6.vietā. Savukārt ar 7.vietu šoreiz nācās samierināties komandai “Prince”, kura gan nebija tālu no iekļūšanas playoff, jo ieguva septiņus punktus.

Līdz ar to noskaidrojās komandas, kuras turpinās cīņā par medaļām un čempionāta uzvarētājtitulu. Proti, 21.februārī Rugāju Sporta centrā starta šāviens tiks dots ceturtdaļfināla mačiem: pulksten 11 spēkiem mērosies “Rugāju SC” un “Blieziens Juniors” basketbolisti, bet pulksten 13 – “Strūžāni” pret “Blice”. Abu dueļu uzvarētāji jau nākamajā dienā (22.februārī no pulksten 10, arī Rugāju Sporta centrā) pusfinālos cīnīsies pret regulārā turnīra pirmo divu vietu ieguvējiem – komandām “Blieziens” un “Virsaitis”. Nu un tad čempionātā būs palicis vissaldākais ēdiens – spēle par bronzas medaļām un finālmačs, kā uzvarētājs mājup dosies ar zelta godalgām!

Distanču slēpošana

Balkanu kalnos sadalītas godalgas

Dabas parkā “Balkanu kalni”, Šķilbēnu pagastā, noslēgušās divas sacensības distanču slēpošanā – tautas slēpojums “Balkanu aplī” un Balvu novada čempionāts distanču slēpošanā.

Šoreiz ceļu uz abiem sporta pasākumiem mēroja dalībnieki no Rekovas, Medņevas, Viļakas, Viksnas, Aglonas, Gulbenes, Madonas un Preiļiem. Turklāt, kā uzsvēra sacensību organizatori, patīkami, ka kopā ar bērniem bija arī vecāki, savām atvasēm palīdzot gan ar inventāru, gan uzmundrinājuma vārdiem. Tā 8.februārī uz tautas slēpojumu “Balkanu aplī” ieradās 28 sportisti. Par uzvarētājiem savās vecuma grupās kļuva Ēriks Circens, Jānis Dokāns, Armands Rutkis, Patrīcija Rutka, Renārs Kuļšs, Madara Kamzola, Leonīds Valdons, Digna Prodniece, Ēriks Apšenieks, Mārtiņš Skudriņš, Oliveris Pužulis un Aivars Gaidulis. Savukārt 15.februārī uz Balvu novada čempionātu distanču slēpošanā ieradās 34 dalībnieki. Par uzvarētājiem savās vecuma grupās kļuva Sofija Bukša, Marks Mironovs, Maiks Mironovs, Arturs Circenis, Madara Kamzola, Mārtiņš Skudriņš, Līga Logina, Oliveris Pužulis, Armands Rutkis, Patrīcija Rutka, Ervīns Veļķers, Jānis Circens, Laura Mironova, Jānis Dokāns, Antis Zunda, Digna Prodniece un Pēteris Eliņš.

Organizatori, kuri pēc lielā sniegpuetņa ieguldīja lielu darbu slēpošanas trases sagatavošanā, dalījās pārdomās, ka sacensībās vēlētos redzēt lielāku dalībnieku skaitu. “Vienlaikus saprotam, ka distanču slēpošana ir nopietns un pietiekami dārgs sporta veids. Paldies visiem, kuri man palīdz sarīkot un novadīt sacensības, it īpaši paldies sacensību dalībniekiem! Veiksmīgus turpmākos startus!” vēl viens no sacensību organizatoriem Pēteris Vancāns.

Foto - no personīgā arhīva

Godam nopelnīts! Attēlā (no kreisās puses) redzamas jaunās distanču slēpotājas, kuras arī mājup pārveda godalgas: Lība Pužule – 3.vieta, Evija Kondratjuka – 2.vieta un Madara Kamzola, kura izcīnīja zelta medaļu. Jāpiebilst, ka sacensību noslēgumā to dalībnieki ziemīgajos apstākļos varēja baudīt tēju un zupu.

Zemledus makšķerēšana

Noķer divdesmit ar astīti kilogramus

Uz Motrines ezera aizvadītas Baltinavas pagasta zemledus makšķerēšanas sacensības, kas pulcēja 47 dalībniekus – gan baltinaviešus un balveniešus, gan entuziastus no tālākiem novadiem.

Baltinavas apvienības pārvaldes vadītāja Sarmīte Tabore stāsta, ka Baltinavas vārds īpaši tiek skandēts to sportistu vidū, kuriem hobijs ir zemledus makšķerēšana: “Prieks, ka pie mums notiek sacensības, kas dāvā prieku cilvēkiem, kuriem patīk pavadīt laiku dabā, baudīt ziemas sniegotās dienas, apsnigušos brīnumainos skatus pie ezera, kā arī izjust pozitīvo sacensību garu. Katram ir savi vaļasprieki, kur var sevi pierādīt, un zemledus makšķerēšana ir viens no tiem, kas Latvijā gūst arvien lielāku popularitāti. Tādēļ divtik liels gandarījums, ka Baltinava ir viena no tām vietām Latvijā, kur šis sporta veids tiek atbalstīts.”

Lai arī šogad zemledus makšķernieku bija nedaudz mazāk, nekā iepriekš, tas nemazināja sacensību garu un prieku par noķerto lomu. Rezultātā sieviešu konkurencē 1.vietu izcīnīja Ilze Barūkle (kopējais loms – 0,79 kg), 2.vietu – Viktorija Jaundzema (0,30 kg), 3.vietu – Selga Circene (0,27 kg), bet 4.vietu – Ilze Logina (0,18 kg). Jauniešu konkurencē nepārspēts palika Viesturs Salmanis (1,40 kg), 2.vietu ieguva Gundars Salmanis (1,12 kg), 3.vietu – Endijs Ostratovs (0,60 kg), 4.vietu – Andis Ločmelis (0,50 kg), 5.vietu – Radislavs Briška (0,13 kg), bet 6.vietu – Sandis Dokāns (0,06 kg). Savukārt vīriešu konkurencē 1.vietu izcīnīja Valdis Barūklis (2,60 kg), 2.vietu – Raimonds Kinets (2,36 kg), 3.vietu – Māris Salmanis (1,76 kg), 4.vietu – Valdis Zīle (1,48 kg), 5.vietu – Ēriks Kokorevičs (1,24 kg), bet 6.vietu – Aivars Dvinskis (1,20 kg).

Šogad kopīgais guvums Motrines ezerā bija 23,91 kg. Tas, salīdzinot ar pagājušo gadu, bija skopāks loms, jo pērn makšķernieku kopējais noķerto zivju svars bija 55,03 kg! “Jebkurā gadījumā esam priecīgi par kopīgiem pozitīviem

Foto - Vilhelms Laganovskis

Foto - Vilhelms Laganovskis

Foto - Vilhelms Laganovskis

Labāko trijnieks! Kreisās puses attēlā – mūspuses iedzīvotājs Viesturs Salmanis, kurš izcīnīja 1.vietu jauniešu konkurencē. Savukārt blakus esošajās fotogrāfijās redzami dzīvesbiedri Valdis un Ilze Barūkli, kuri triumfēja attiecīgi vīriešu un sieviešu grupās un uz sacensībām Baltinavas pagastā atbrauca no Madonas novada Ļaudonas pagasta. “Savulaik vīrs ar dēlu teju katrās brīvdienās devās uz makšķerēšanas sacensībām, bet man nācās palikt mājās, ar ko bija dikti neapmierināta (smaida – aut. pieb.). Savukārt kādā dienā jau pirms divdesmit gadiem Valdis man nopirka kombinezonu, un kopš tā laika kopīga makšķerēšana ir neatņemama mūsu dzīves sastāvdaļa. Ļoti patīka arī zemledus makšķerēšanas sacensības Baltinavas pagastā, kurās piedalījāties jau otro gadu. Mēs vispār bieži braucam uz Latgali, jo šeit ir vienkārši, sirsnīgi un viesmīgi cilvēki. Uz makšķerēšanas sacensībām Baltinavas pagastā noteikti brauksim arī nākamgad, bet jau šajās brīvdienās plānojam doties uz sacensībām Vectilzā!” sarunā ar laikraksta “Vaduguns” žurnālistu pastāstīja V.Barūkle.

mirkļiem, sarunām, stāstiem un sieviešu biedrības “Vaivariņi” saimnieču Marijas Skabas un Venerandas Keišas pagatavoto gardo zivju zupu. Vēlreiz sirsnīgi sveicam visu vietu ieguvējus un pārējos dalībniekus, kā arī novēlām brangus loms turpmākajās sacensībās un zemledus makšķerēšanai labvēlīgu laiku!” vēl sacensību organizatori un ikviens, kurš sniedza atbalstu, lai sporta pasākums aizritētu nevainojumi.

Tas gan šogad nav viss! Baltinavas apvienības pārvalde sadarbībā ar “Ziemeļlatgales Sporta centru” gaida visus zemledus makšķerēšanas cienītājus uz vēl divām sacensībām: **21.februārī Vectilzā, bet 1.martā – uz Svētūnes ezera!**

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

Diskusija

Vai varam būt dronu lielvalsts?

“Mūsu kaimiņi igauņi pasaulē labi zināmi ar zīmolu “e-Estonia” un digitālajiem risinājumiem, lietuvieši pēdējos gados labu darbu izdarījuši finanšu tehnoloģiju un enerģētikas jomā, bet latvieši naktīs nevar mierīgi gulēt, jo jāmeklē, kas tad ir tā mūsu “Nokia”, kas nestu Latvijas vārdu pasaulē. Kā būtu, ja teiktu, ka mums ir atbilde uz šo jautājumu?” ar šādiem vārdiem sarunas vadītāja IEVA TREIJA uzsāka diskusiju “Baltijas tīģeris dronu jomā: kā Latvija virzās uz tehnoloģiju virsotnēm?”.

Nepārtraukts skrējieni pēc attīstības

Aizsardzības ministrs Andris Sprūds uzsvēra, ka dronu tehnoloģiju attīstībai noteikti jābūt vienai no Latvijas lielajām ambīcijām, savukārt veselīgā konkurence ar lietuviešiem un igauņiem notiek nepārtraukti: “Zināmā mērā tam roku esmu pielicis arī pats, jo, pirmo reizi aizbraucot uz rietumvalstu pārstāvju sanākumi ASV gaisa spēku bāzē Ramšteinā, Vācijā, izrādījās, ka igauņiem, lai palīdzētu Ukrainai, ir informācijas tehnoloģiju koalīcija, Lietuvai – atminēšanas koalīcija, bet latviešiem... iespēja kaut ko uzsākt! Tomēr tagad mums, lai sniegtu atbalstu Ukrainai, ir Latvijas iniciēta dronu koalīcija, kuru vadām kopā ar Apvienoto karalisti un kurā ietilpst arī citas valstis. Un šī ideja absolūti nebūtu iespējama bez Nacionālo bruņoto spēku (NBS) vēlmes un vietējās industrijas iesaistes, jo tas viss nenotiek no tukša gaisa. Mums jau iepriekš bija iestrādnes dronu tehnoloģijās, un Latvija jau agrāk pierādīja, ka var būt dronu lielvalsts. Turklāt šis stāsts nav tikai par dronu ražošanu, bet arī atspoguļojums mūsu intelektam, inovācijām, tehnoloģijām un ambīcijām. Mēs dronu tehnoloģiju attīstībā nekad arī nevarēsim apstāties, jo runa nav par piecām patronām vai lādiņiem, kurus varam saražot un pēc tam piecdesmit gadus turēt noliktavā. Gluži pretēji, – tā ir nepārtraukta konkurence un, kā jau tas moderno tehnoloģiju sfērā mēdz būt, visu laiku būs neapmierinātība un skrējieni pēc tā, lai spētu nodrošināt visaugstāko līmeni.”

NBS Gaisa spēku Mācību centra komandieris majors Modris Kairiņš piebilda, ka dronu tehnoloģiju attīstībai ir arī liels ieguldījums nākotnē, kas mums, ņemot vērā cilvēkresursu trūkumus, palīdzēs citos ikdienas darbos un kopumā stiprinās nacionālo ekonomiku. “Šobrīd liels uzsvārs likts uz gaisa spējām, bet papildus tam virzāms uz tehnoloģiju attīstību arī uz sauszemes, kur ir daudz mežu, kā arī esam jūras valsts,” pastāstīja NBS pārstāvis.

Dronu ražošana – ļoti dārga

“Kā jau aizsardzības ministrs minēja, ieguldījumi dronu tehnoloģijās attīsta arī citas nozares. Kā jūs redzat savu vietu dronu sfērā?” sarunas vadītāja I. Treija jautāja SIA “Latvijas Mobilais telefons” (LMT) inovāciju ekosistēmas vadītājam Ilzei Kaucei. Viņa atgādināja, ka LMT ir telekomunikāciju un tehnoloģiju uzņēmums, un droni uzņēmuma redzeslokā ir pēdējos desmit gadus. “Esam sapratuši, ka dronu ražošana un šo tehnoloģiju spēju attīstīšana ir ļoti resursietilpīgs process, jo, piemēram, ražot 5G dronus ir ļoti dārgi. Tādēļ, ņemot vērā, ka esam neliela valsts ar mazu ekonomiku, mums jābūt kompaktiem un jāspēj ātri kustēties, kas patiesībā ir viena no mūsu lielākajām konkurētspējām Eiropas mērogā. Piemēram, ar kolēģiem biju Hamburgas ostā Vācijā, kur ir savs dronu ražošanas uzņēmums, bet viņiem trūkst kapacitātes datorredzes algoritmos (matemātisku un programmēšanas metožu kopums, kas ļauj datoram ‘redzēt’ un saprast attēlus vai video – līdzīgi, kā to dara cilvēks). Savukārt LMT šo tehnoloģisko spēju ir attīstījis, līdz ar to mēs varam likt spēkus kopā. Tādēļ uzskatu, ka, pirmkārt, mums jādomā, kas ir mūsu specifika un vieta zem saules, bet nevajag mēģināt būt par korķi visām pudelēm. Otrkārt, ļoti svarīgs ir finansējuma jautājums. Piemēram, LMT guvis atbalstu vairākos Eiropas Aizsardzības fondu projektos. Tas ir neatsverams atbalsts, jo, kā jau minēju, tehnoloģiju attīstībā nepieciešami milzīgi ieguldījumi, tādēļ svarīgi darboties kopā un finanšu plūsmu sadalīt no visām procesā iesaistītajām pusēm,” sprieda LMT pārstāve.

Veiksmīgi pārdod produkciju NATO valstīm

Latvijas aizsardzības tehnoloģiju uzņēmuma “Origin Robotics” (ražo autonomas bezpilota ieroču sistēmas militārām operācijām, kuru uzdevums ir precīzi satriekt mērķus uz zemes un gaisā) līdzdibinātājs un vadītājs Agris Ķipurs

Sarunas dalībnieki:

ANDRIS SPRŪDS,
aizsardzības ministrs

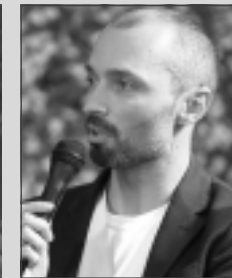
MODRIS KAIRIŅŠ,
NBS Gaisa spēku
komandieris majors

ILZE KAUCE, LMT
inovāciju ekosistēmas
vadītāja

IVO VAICIS, RTU
prodekāns inovāciju
jomā

AGRIS ĶIPURS,
“Origin Robotics”
līdzdibinātājs un
vadītājs

Foto – ekrānšāviņi no diskusijas

pastāstīja, ka sistēmas jau tiek pārdotas vairākām NATO dalībvalstīm, kā arī tās tiek izmantotas karā Ukrainā. Kas attiecas uz finansējuma piesaisti, sākotnēji uzņēmumam tika piesaistītas privātas investīcijas. Savukārt, kad uzņēmums bija spējīgs demonstrēt, ka pašu izstrādātajiem tehnoloģiskajiem risinājumiem ir pievienotā vērtība, bija iespējams piesaistīt arī publisko finansējumu. “Jāuzsver, ka jebkurš uzņēmums zināmu briedumu sasniedz tikai tad, kad saražotais produkts ne tikai nonāk pie gala lietotājiem, bet kad tas tiek pirkt atkārtoti. Tā ir arī ar mūsu saražotajām sistēmām, kuras atkārtoti pērk vairākas valstis un tās tiek atzītas par kvalitatīvām. Viss sākas ar vīziju, bet kopumā dronu industrija Latvijā šobrīd ir augstā līmenī,” nešaubās A.Ķipurs.

Viņš piebilda, ka pirms kara Ukrainā Latvijā jau bija četri starptautiski veiksmīgi bezpilota sistēmas ražotāji uzņēmumi, kuri jau tolaik šajā industrijā darbojās desmit gadus. “Tas bija nopietns pamats, uz kā būvēt turpmāko dronu tehnoloģiju attīstību Latvijā. To pamanīja arī valsts, kurai pietika drosmes dronu tehnoloģiju attīstību nedefinēt kā mūsu lielo iespēju. Ļoti svarīgi, lai valsts turpina iet šo ceļu un nacionālo militāro industriju atbalsta tikpat plaši, kā šobrīd,” uzsvēra uzņēmuma “Origin Robotics” vadītājs.

Nepieciešami jauni inženieri

Nevaram runāt par dronu tehnoloģijām, nepieminot izglītības iestādes. Rīgas Tehniskās universitātes Būvniecības un mašīnzinību fakultātes prodekāns inovāciju jomā Ivo Vaicis pastāstīja, ka izglītības nozare ir tā, kas ražo nevis pašus dronus, bet attīsta tehnoloģijas, kuras šajās bezpilota sistēmās var integrēt – sākot ar dažādiem materiālu risinājumiem, beidzot ar algoritmiem, kā droni darbojas: “Tāpat mēs sagatavojam speciālistus, lai militāro industriju varētu nodrošināt ar jauniem talantiem. Ņemot vērā ne pārāk labo demogrāfisko situāciju valstī, speciālistu skaits samazinās. Līdz ar to tas kļūst par mūsu visu kopējo uzdevumu, proti, kā mēs talantus pamanām, noturam Latvijā un ievirzām konkrētajās nozarēs. Tāpat augstskolu uzdevums ir strādāt pie tā dēvētajām zemās pakāpes tehnoloģijām jeb tām, kuras tirgū

būs aktuālas nākotnē. Pēc tāda paša principa darbojas arī citas valstis.”

Arī “Origin Robotics” vadītājs uzsvēra, ka no universitātēm visvairāk sagaida jaunus inženierus, jo tas ir izaicinājums jebkuram strauji augošam uzņēmumam: “Ja man jautātu par vienu lietu, kuru Latvijā gribētu uzlabot, tā ir tieši jauno inženieru sagatavošana. Mūsu uzņēmumam ir pievienojušies inženieri no Portugāles, Turcijas un Ukrainas, bet mēs brīvās vakances labprāt aizpildītu ar vietējiem speciālistiem. Tomēr šobrīd tas kļuvis par izaicinājumu, tādēļ esam spiesti meklēt speciālistus ārpus mūsu valsts. Ar jauniešu zināšanām eksaktajās zinātnēs ir zināmas problēmas. Ir arī atsevišķas jomas, kurās ir īpaši grūti atrast inženierus Latvijā. Nepieciešama garāka diskusija par to, ko bērniem mācām skolā, kādus eksāmenus viņi kārtu un cik studentu vispār studē inženierzinātnēs. Tādēļ ir ļoti svarīgi domāt par to, kā atbalstīt Latvijas straujo izaugsmi tehnoloģiju jomā.”

Konkrētāku plānu, kā panākt izglītības sfēras stiprināšanu talantu piesaistē tehnoloģiju sfērā, ieskicēja aizsardzības ministrs A.Sprūds. Proti, viņš neslēpa, ka šajā jautājumā ir zināmas dilemmas un izaicinājumi, bet atzina, ka inovācijai un zinātnei ir ļoti svarīga un prioritāra loma. “Tieši tāpēc esam valdībā apstiprinājuši Aizsardzības industrijas un inovāciju atbalsta stratēģiju, kur uzskaitīti konkrēti mērķi, tostarp finansiālie. Respektīvi, tuvākajos gados no kopējā aizsardzības budžeta inovācijām un zinātnei jānovirza vismaz 1,5%. Jā, tās nav ļoti lielas summas, bet tomēr, ja runājam par aptuveni divu miljardu eiro aizsardzības budžetu katru gadu, tas nozīmē, ka ik gadu zinātnei tiek novirzīti 30 miljoni eiro. Šobrīd esam ieslēguši turbo režīmu, jo iepriekšējos gados zinātnei tika piešķirti seši, septiņi miljoni eiro gadā. Ieguldījumiem jābūt pietiekami lieliem un nepārtrauktiem. Mēs ražojam daudzus militārus produktus, bet visticamāk nekad neražosim smago bruņutehniku, jo mūsu specializācija ir cilvēku prāts un intelekts. Tā ir mūsu lielā pievienotā vērtība. Aicinu arī uzticēties mūsu universitātēm un inovatīvajiem prātiem, jo tur ir milzīgs potenciāls,” sprieda ministrs.

✓ Jādomā, kas ir mūsu specifika un vieta zem saules, bet nevajag mēģināt būt par korķi visām pudelēm.

**ILZE KAUCE, LMT
inovāciju ekosistēmas
vadītāja**

Jautā diskusijas skatītāji

Droni tiek ražoti Latvijā, vai arī šeit tikai izstrādājam tehnoloģiskos risinājumus un tad importējam dzelžus no ārzemēm, piemēram, Ķīnas? Un vai dronu motori arī tiek ražoti Latvijā?

AGRIS ĶIPURS, “Origin Robotics” līdzdibinātājs un vadītājs: – Tas ir tāpat, ja jūs aizbrauktu uz Kaliforniju un šādu jautājumu uzdotu “Apple” vadītājam. Viņš atbildētu, ka visi “Apple” produkti ir oriģināli un tos izstrādājis “Apple”. Turklāt viņu situācija pat ir nedaudz sliktāka, jo šī uzņēmuma telefoni tiek komplektēti Āzijā, savukārt mūsu uzņēmumā visas bezpilota sistēmas tiek ražotas Latvijā. Mums ir liela komanda, kas strādā ražošanā, bet, protams, mēs arī skaitām naudu. Piemēram, ja nepieciešams alumīnijā izfrēzēt kādu komponenti, to darām tur, kur tas ir lētāk. Un šajā gadījumā vislētāk to izdarīt Āzijā, ko mēs arī darām un par ko nekautrējamies. Vienlaikus bezpilota sistēmās ir iestrādātas kritiskās komponentes, kuru uzdevums ir apstrādāt datus un veikt citus specifiskus uzdevumus. Šādas komponentes pērkam valstīs, kuras uzskatām par drošiem piegādātājiem – rietumvalstīs vai ASV. Kas attiecas uz motoriem, tos neražojam Latvijā. Tā ir viena no komponentēm, ko bieži izvēlas pirkt Ķīnā.

MODRIS KAIRIŅŠ, NBS Gaisa spēku komandieris, majors: – Vēlos piebilst, ka šobrīd Latvijā ir uzņēmums, kas plāno ražot un laist tirgū droniem paredzētus elektromotorus. Tas ir pateicoties Aizsardzības ministrijas finansiāliem grantiem.

Lappusi sagatavoja A.Ločmelis

*Sākums 6. – 7.lpp.

Diskusija

Jo tālāk no Rīgas, jo krīze dziļāka

“Mediju atbalsta
fonda ieguldījums no
Latvijas valsts
budžeta līdzekļiem”MAF
Mediju atbalsta fonds**Kam būtu jāuzņemas atbildība par šī brīža demogrāfisko situāciju?**

L.KOZLOVSKA: – Diezin vai pašlaik būs iespējams noskaidrot konkrētu vainīgo. Šī brīža situācija veidojusies lēni, vairāk nekā 30 gadu laikā, dažādu komplicētu norišu rezultātā. Tā ir summa, kas veidojusies no visu iepriekšējo valdību nepaveiktajiem darbiem, ekonomiskās situācijas valstī, kas radās dažādu apstākļu dēļ un ko pastiprināja globālās ekonomiskās krīzes. Savukārt tās aktivizēja emigrācijas procesus. Tā visa rezultātā mums pietrūkst jaunu cilvēku, kuriem varētu būt bērni.

I.KAĻVA: – Atbildība ir nosacīti dalīta, bet galvenā atbildība, protams, jāuzņemas politiskajai varai. Ne par to, ka dzimst maz bērnu, bet par to, ka demogrāfija nav bijusi prioritāte vairākas desmitgades. Atbildība ir arī pašvaldībām, jo tās ir vistuvāk ģimenēm. Tieši viņu lēmumiem jāsekmē cilvēku palikšana novadā, uzturot nepieciešamos pakalpojumus, ceļus, infrastruktūru, kā arī veicinot uzņēmējdarbību. Visbeidzot svarīgs ir sabiedrības atbalsts un ieinteresētība šajos procesos – savstarpējā attieksmē vienam ar otru, aktīvāk iesaistoties dažādu jautājumu kārtosānā, piemēram, iedzīvotāju padomēs. Šobrīd, ņemot vērā sarežģīto situāciju pasaulē, svarīga katra iedzīvotāja sapratne, ka vairs nevaram arī dzīvot kā pirms 15 gadiem. Pasaule mainās pa dienām.

G.SKUTELS: – Vispirms atbildība mums jāuzņemas katram pašam. Valsts rada apstākļus, un dzīvība piedzimst tur, kur ir spēja mīlēt, uzņemties atbildību un negaidīt ideālu brīdi.

L.PUNDURE: – Ļoti plašs jautājums. Neteikšu, ka pēdējo 20 gadu laikā apstākļi pasliktinājušies, bet tai pat laikā tie nav tendēti uz izaugsmi. Mums ir nenormāla inflācija, līdz ar to jāsecina, ka bērns mūsdienās ir ļoti dārgs prieks, ja vien ir vēlme viņu kvalitatīvi izaudzināt. Vecākiem bieži nav laika bērnam,

tādēļ viņi papildus meklē pulciņus un nodarības savām atvasēm – bieži vien savos 5, 6 un 10 gadus bērni jau ir ļoti pārslogoti, kas īpaši vērojams pilsētās. Te vecākiem jāuzņemas liela daļa atbildības, jo nereti viņi caur atvasēm cenšas sasniegt savas bērības nepiepildītās vēlēšanās. Bet es uzskatu, ka katram bērnam tomēr jābūt bērņībai.

Esošais valsts un pašvaldību atbalsts ģimenēm sniedz pārlicību, ka bērni ir droša izvēle?

L.KOZLOVSKA: – Dzemdzē esošais atbalsts lielai daļai ģimeņu nesniedz šādu pārlicību, jo būtībā šis atbalsts ir fragmentārs un neliels. Tas nevar radīt drošības sajūtu. Lai gan no šī gada 1.janvāra palielināts vienreizējais bērna piedzimšanas pabalsts, kas ir 600 eiro; bērna kopšanas pabalsts līdz pusotra gada vecumam ir 298 eiro mēnesī; ģimenes valsts pabalsta apmērs par vienu bērnu – 25 eiro, par diviem bērniem – 100 eiro (50 eiro par katru bērnu), par trīs bērniem – 225 eiro (75 eiro par katru bērnu), par četriem un vairāk bērniem – 100 eiro par katru bērnu. No šī gada pabalstu piešķir uz laiku, kamēr bērns apmeklē izglītības iestādi, bet ne ilgāk kā līdz dienai, kad viņš sasniedz 20 gadu vecumu vai stājas laulībā.

I.KAĻVA: – Atbalsts jaunajām ģimenēm ir sadrumstalots, nevis garantēts, tas būtiski atšķiras reģionos. Skaidrs, ka Balvu novadā nav tādu iespēju atbalstam finansiāli kā Pierīgai vai Jūrmalai. Dzemdzē. Bet mēs varam raidīt signālu, ka ģimene jūtas gaidīta – pieejami bērnudārzi, skolas, kultūra, pulciņi, tas nemaksā dārgi, atrodas tuvu mājām. Ja valsts sniegs atbalstu mājokļa iegādei jaunajām ģimenēm, viss būs daudz labāk un cerīgāk.

G.SKUTELS: – Šķiet, ka dažas pašvaldības jau sper svarīgus soļus – piedāvā labumus trūkstošo profesiju pārstāvjiem. Kā, piemēram, mājokļa palīdzību, bērnudārzu pieejamību, nodokļu atlaides, stipendijas vai stabilākas darba garantijas. Tas var arī

veicināt dzimstību. Bet arī visi šie pasākumi joprojām ir nepietiekami...

L.PUNDURE: – Uz valsti vai pašvaldību šobrīd pašļauties nedrīkst vispār. Visa atbildība jāuzņemas tikai vecākiem – ja viņi pieņēmuši lēmumu, ka grib bērniņu, tad tā ir viņu atbildība. Turklāt jāreķinās ar sekām, ka var pazust skola vai bērnudārzs, jāsaprot, vai tādā gadījumā viņi būs spējīgi bērnu vadīt uz skolu vai dzīvot mājās ar bērnudārziņiem līdz vecumam, kad viņam jāiet obligātajā pirmsskolas izglītībā. Bērnam būs jāvelta ļoti daudz laika. Mūsdienās svarīgāks par finanšu jautājumiem un iespējām ir laiks. Pašvaldība un valsts neuzņemas nekādu atbildību. Šobrīd šajā ekonomiskajā situācijā viņiem ir tikai viens attaisnojums – naudas nav, un grozies tu, kā gribi.

Ja jānosauca viens konkrēts lēmums, kas varētu uzlabot dzimstību, kāds tas būtu?

L.KOZLOVSKA: – Pētījumi liecina, ka nav viena noteicošā faktora, kas varētu būtiski mainīt demogrāfisko situāciju, jo tā ir kompleksa problēma. Taču, ja jāizvēlas viens, tad tas būtu valsts garantēts finansiālais atbalsts. Lai jaunajai ģimenei nebūtu jāreķina – var atļauties bērnu vai tomēr nē. Līdzīgi kā Zviedrijā, tam būtu jābūt 70-80% no algas līdz 3 gadu vecumam, bet arī saglabājot iespēju piestrādāt uz pusslodzi.

I.KAĻVA: – Manuprāt, drošības sajūta par nākotni, kad vecāki zina, ka būs mājas, darbs un miers.

G.SKUTELS: – Ilgtermiņā tā varētu būt garantēta mājokļa drošība daudz bērnu ģimenēm, jo visbūtiskākā ir drošības sajūta.

L.PUNDURE: – Tie varētu būt lielāki nodokļu atvieglojumi ģimenēm ar bērniem. Bet šim samazinājumam jābūt jūtīgam – ne 10 vai 15 eiro mēnesī. Tie situāciju neglābs. Vecākiem tas radītu lielāku drošības sajūtu, ka savu nopelnīto naudu viņi tomēr atstāj sev un savai ģimenei, nevis samaksā valstij.

Prātnieks

2. kārtā

Atbildes uz konkursa jautājumiem gaidīsim līdz nākamā mēneša pirmajam datumam Balvu Centrālajā bibliotēkā, zvanot uz tālruni 64522111 vai elektroniski uz e-pastu: agnija@balvurcb.lv

Vertikāli

1. Balvu novada tūrisma objekts, kurš 2025.gadā saņēma Latgales tūrisma gada balvu kā labākais privātais tūrisma objekts. 2. Pelēcīgi balts radioaktīvs metāls, kas nākotnē varētu apgādāt pasauli ar zaļo enerģiju. 3. Latvijas hokejists, kurš janvārī komandas Floridas “Panthers” sastāvā guva savus pirmos vārtus NHL (uzvārds). 5. Valsts, kura februārī svin republikas neatkarības dienu. 9. 2026.gada “Supernovas” fināla dalībnieks. 10. Viena no pilsētām, kurai, tāpat kā Balviem, 1928.gada 11.februārī tika piešķirtas pilsētas tiesības. 12. Meitenes vārds februārī, kuru, kā vienu no populārākajiem vārdiem, vecāki devuši jaundzimušajām Balvu novadā 2025.gadā. 15. Viena no pēdējām akmens laikmeta ciltīm pasaulē, kas dzīvo izolācijā Andamanu salās. 16. “Lēkājoši gēni”, kuriem ir nozīmīga loma vairākās sarežģītās organisma funkcijās. 17. Latvijas lielākais savvaļas kaķis, kuram februārī sākas riests. 19. Garākais sniega ceļš pasaulē. 21. Termodinamiskās temperatūras mērvienība.

Horizontāli

4. Autobiogrāfiskā romāna “Bagāža” autore (uzvārds). 6. Senās rakstības veids Lieldienu salā, kurš vēl nav pilnībā atšifrēts. 7. Senlatviešu svētki, kurus atzīmē starp Ziemassvētkiem un Lieldienām un kuriem raksturīga iešana ķekatās. 8. Putns, kas sievietei Valentīna dienā jāierauga pārlidojam pār galvu, lai viņa apprecētu jūrmieku. 11. Mākslinieks, dzimis 11.februārī Viļakas pusē, bijis precējies ar Jāņa Čakstes mazmeitu (uzvārds). 13. Vārda dienas gaviļnieks februārī. 14. Krāpšanas metode, kurā krāpnieks uzdodas par uzticamu personu vai organizāciju, lai iegūtu lietotāja slepenos datus. 18. 2026.gada dzimnieks Latvijā. 20. Īpašs baktērijas veids, kurā baktērija pati iekšā izveidojusi magnētisko lodiņu ķēdi, kas kalpo kā kompasu adatiņa. 22. Mēneša autors Zvaigznes grāmatnīcā (uzvārds). 23. Bijušais Balvu Sporta skolas audzēknis, bobslejists, kurš pēc konkurentu diskvalifikācijas kļuva par Soču olimpisko čempionu (uzvārds). 24. Viens no rinīta veidiem. 25. Vieta Latvijā, kurā februārī fiksēta zemākā temperatūra meteoroloģisko novērojumu vēsturē. 26. 2025.gada vārds Rīgas Latviešu biedrības latviešu valodas attīstības kopas organizētajā aptaujā.

1. kārtas atbildes**Vertikāli**

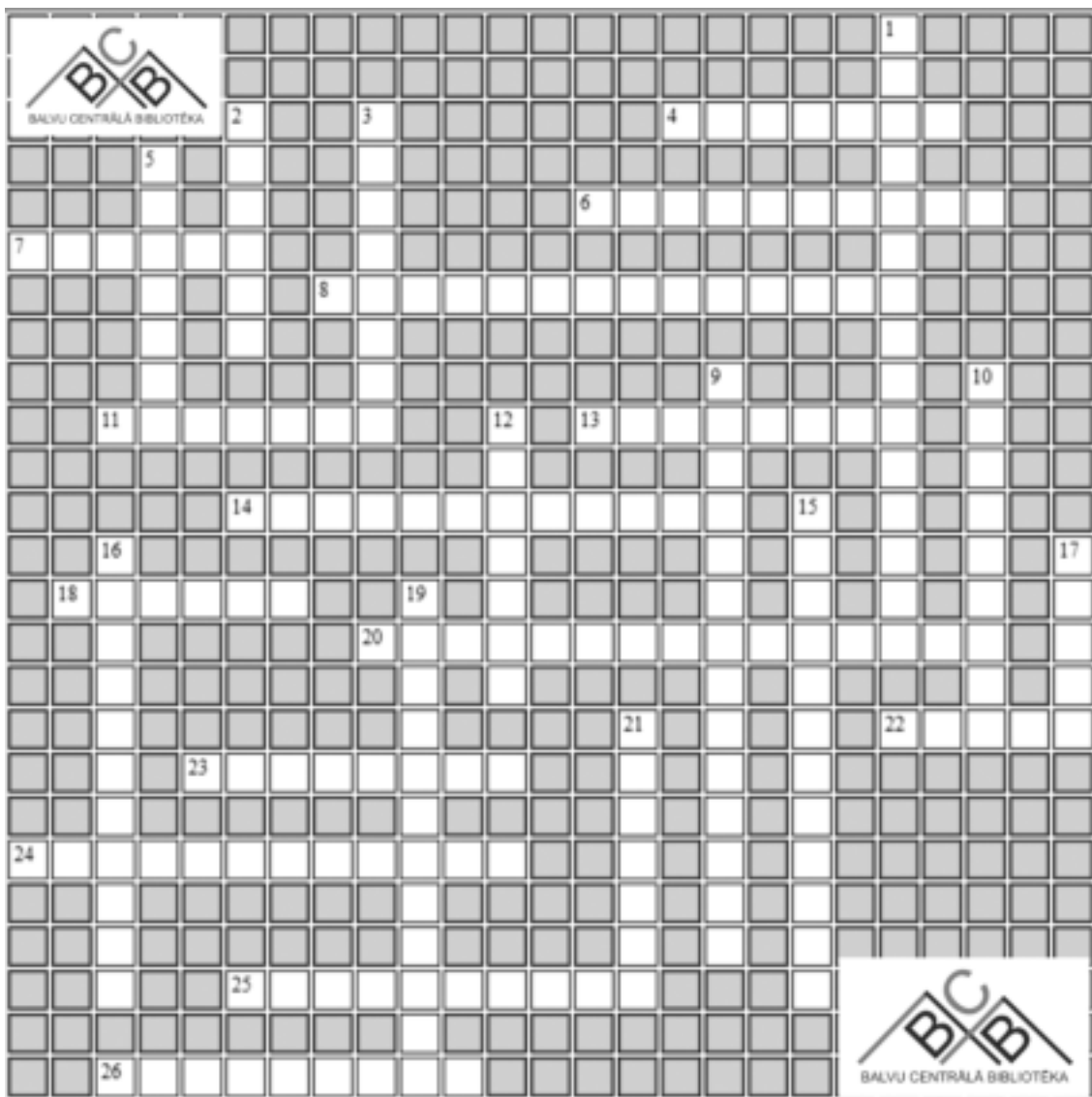
1. Latvija. 2. Parādu grāmata. 3. Resne. 5. Ziemas. 8. Suņmaizdesainis. 10. Zvaigznes diena. 13. Ēģiptieši. 16. Rukšāne. 19. Ervīns. 21. Vjetnama. 22. Abece.

Horizontāli

4. Jaungads. 6. Spānija. 7. Janke. 9. Kuks. 11. Spulga. 12. Novrūzs. 14. Fišers. 15. Igaunija. 17. Vagrants. 18. Gregora kalendārs. 20. Jānusam. 23. Gelzenkirhene. 24. Fēlikss. 25. Cēzars. 26. Bētleme.

Pareizās atbildes iesūtījuši: A.Mičule, Z.Pulča, L.Mežale, J.Pošeika, I.Svilāne, E.Barkāne, J.Baranova, V.Ločmele.

Balvu no apgāda “Zvaigzne ABC” saņem LAIMA MEŽALE no Balviem. Balvu var saņemt Balvu Centrālajā bibliotēkā.

Aicina jauniešus neriskēt ar savu nākotni

Ikviens narkotisko vielu sūtījums uz Latviju ir noziegums

Pēdējā laikā jauniešu vidū strauji pieaug tendence pasūtīt dažādas narkotiskās un psihotropās vielas un elektroniskās cigaretes interneta vidē. Dažāda sastāva un koncentrācijas narkotiskās vielas ir iestrādātas produktos, kas ir maldinoši līdzīgi ikdienišķiem, it kā legāliem un nekaitīgiem produktiem.

Tas rada maldīgu priekšstatu par to likumību, drošību un nekaitīgumu. Ir svarīgi darīt visu iespējamo, lai atturētu jauniešus no šādas rīcības, jo Latvijā par narkotisko vielu pasūtīšanu ir paredzēta kriminālatbildība, tādējādi ir apdraudēta ne tikai jauniešu veselība, bet arī nākotnes izglītības, karjeras un citas nozīmīgas iespējas.

Nodokļu un muitas policijas priekšnieks ANDREJS GRIŠINS: “Mēs saprotam, ka vairumā gadījumu jaunieši pasūta un lieto šos produktus, jo neapzinās šādas rīcības sekas – kaitējumu veselībai, ļoti nopietno likumos paredzēto atbildību un tās negatīvo ietekmi un savām nākotnes iespējām.”

Nodokļu un muitas policijas rīcībā esošā informācija liecina, ka šis risks var skart teju jebkuru ģimeni, jo šobrīd “vidējais” aizliegto vielu pasūtītājs ir 18–24 gadus vecs jauniešs no sociāli stabilas ģimenes, kurš ir sociāli aktīvs, ar labām digitālajām prasmēm, pietiekami situēts un iepriekš pat nekad nav nonācis policijas redzeslokā. Kopumā pasūtītāju vecumi mēdz būt dažādi, piemēram, līdz šim Nodokļu un muitas policijas redzeslokā nonākušajam jaunākajam pusaudzim ir tikai 13 gadi.

Narkotikas it kā ikdienišķos produktos

Īpaši bīstami ir tas, ka dažāda sastāva un koncentrācijas narkotiskās un psihotropās vielas arvien biežāk tiek piedāvātas, iestrādājot it kā cilvēkiem nekaitīgos un legālos produktos, piemēram, dažādos saldumos, želejkonfektēs, cepumos, tējās. Tas arī ir viens no jauniešu intereses un pieaugošās šo produktu pasūtīšanas tendences iemesliem. Taču faktiski šie produkti satur dažādas narkotiskās vielas un to savienojumus, kas var būt kaitīgi ne tikai veselībai, bet pat bīstami dzīvībai to bieži vien nezināmās izcelsmes un apšaubāmās kvalitātes dēļ.

Latvijā – nulles tolerance pret narkotisko vielu pārvietošanu pāri robežai

Mūsdienās vairums jauniešu ceļo un arī no citiem avotiem labi pārzina jauniešu sadzīvi un paradumus citās valstīs. Tādēļ viņiem veidojas maldīgs priekšstats, ka tas, kas ir atļauts vienā valstī, ir atļauts arī citās. Taču, atšķirībā no vairākām citām Eiropas Savienības valstīm, Latvijā narkotisko vielu pārvietošana pāri valsts robežai jebkurā daudzumā ir smags noziedzīgs nodarījums; arī gadījumos, ja šīs vielas vai izstrādājumi, kas tās satur, ir iegādāti interneta veikalos vai tirdzniecības vietās valstīs, kur tas ir atļauts. Maksimālais iespējama sods par šādiem pārkāpumiem ir brīvības atņemšana līdz pieciem vai pat desmit gadiem, ja tas tiek izdarīts lielos apmēros vai personu grupā.

Legāli, droši, nesodāmi – tā ir ilūzija

Neraugoties uz to, ka šādu izstrādājumu sūtījumi bieži tiek

Foto - Nodokļu un muitas pārvalde

veikti, izmantojot anonīmus piegādes kanālus, piemēram, pasta un kurjerpasta sūtījumus, likumsargi Latvijā un citās Eiropas Savienības valstīs ir informēti par šīm metodēm, sadarbojas savā starpā un ar sūtījumu piegādes operatoriem, un spēj identificēt pārkāpējus. Izmeklēšanas gaitā pārsvarā izdodas identificēt vainīgās personas.

Kopš 2025.gada ir konstatēti un izņemti 599 aizdomīgi sūtījumi no interneta veikaliem ar jaunām psihoaktīvām vielām. Līdz šim par tiem ir ierosināti 369 kriminālprocesi. Pārējie lietu materiāli vēl tiek izvērtēti, taču līdzšinējā ekspertu pieredze liecina, ka, visticamāk, vairumā gadījumu arī par tiem būs jāierosina kriminālprocesi.

Nodokļu un muitas policijas priekšnieks A. Grišins uzsver: “Ar šiem skaitļiem mēs nelepojamies un negribam arī nevienu biedēt. Mēs vērsām uzmanību uz pieaugošu problēmu. Aicinām ikvienu iesaistīties un mūs atbalstīt – informēt, skaidrot un runāt ar jauniešiem, lai kopīgiem spēkiem viņus atturētu no šo vielu pasūtīšanas un lietošanas un pasargātu no neapdomīgas rīcības negatīvajām sekām.”

Jācinās ar cēloņiem, nevis tikai ar sekām

Nodokļu un muitas policija aktīvi sadarbojas ar citām tiesībsardzības iestādēm Latvijā un Eiropas Savienībā, un turpinās to darīt, lai pēc iespējas ierobežotu šādu produktu tirdzniecības vietu internetā pieejamību un noslēgtu piegādes iespējas un kanālus uz Latviju. Tā mēs varam pasargāt Latvijas jauniešus no, visticamāk, neapzinātas nelikumīgu darbību izdarīšanas, no kaitējuma veselībai un negatīvām juridiskām sekām ilgtermiņā, jo sodāmības gadījumā var tikt ietekmētas jauniešu iespējas izglītības, karjeras un citās nozīmīgās dzīves jomās.

Kopš šī gada 1.janvāra Nodokļu un muitas policija ir tiešās pārvaldes iestāde iekšlietu ministra pārraudzībā, kas saskaņā ar Nodokļu un muitas policijas likumu un Nodokļu un muitas policijas nolikumu atklāj, novērš un izmeklē noziedzīgus nodarījumus un citus likumpārkāpumus valsts ieņēmumu un muitas lietu jomā, kā arī starptautisko organizāciju vai Latvijas Republikas noteikto sankciju pārkāpumus, aizsargājot Latvijas un Eiropas Savienības drošību un ekonomiskās intereses.

E.TEICE-MAMAJA, Nodokļu un muitas policijas Administratīvās vadības daļas galvenā sabiedrisko attiecību speciāliste

Informē LDVC

Vidēji katram Latvijas iedzīvotājam izraksta desmit e-receptes gadā

Vidēji katram Latvijas iedzīvotājam 2025.gadā E-veselībā tika iesūtīts viens vizuālās diagnostikas izmeklējuma rezultāts, divi laboratorisko izmeklējumu pārskati un desmit e-receptes.

Kopumā E-veselības sistēmā, salīdzinājumā ar 2024.gadu, ir pieaudzis iesūtīto medicīnisko dokumentu, piemēram, e-recepšu, slimnīcas izrakstu, vizuālās diagnostikas izmeklējumu un laboratorisko izmeklējumu pārskatu, skaits. Nedaudz sarucis atvērto darbnespējas lapu skaits.

“Pieaugošais medicīnisko dokumentu apjoms E-veselības sistēmā apliecina, ka digitālie risinājumi kļūst par neatņemamu veselības aprūpes darba sastāvdaļu. Jo vairāk datu tiek iesūtīts, jo pilnīgāks kļūst pacienta veselības stāvokļa kopskats un jo kvalitatīvākus lēmumus var pieņemt ārsti. Mūsu uzdevums ir nodrošināt, lai šī informācijas aprīte būtu droša, ātra un uzticama ikvienam Latvijas iedzīvotājam,” norāda Latvijas Digitālās veselības centra valdes loceklis Juris Gaiķis.

♦ Nedaudz samazinās darbnespējas lapu skaits.

2025.gadā tika atvērti teju 1,3 miljoni darbnespējas lapu, savukārt noslēgti 1,1 miljons darbnespējas lapu. Vidēji tās ir 100 000 atvērtas un 95 000 noslēgtas e-darbnespējas lapas mēnesī. Atvērto darbnespējas lapu skaitā vērojams neliels kritums jeb atvērtas par 25 000 mazāk e-darbnespējas lapu salīdzinājumā ar 2024. gadu.

♦ Pieaug e-recepšu skaits.

Pieaugums vērojams izrakstīto un izmantoto e-recepšu apjomā. 2025. gadā izrakstīti vairāk nekā **18 miljoni e-recepšu** un aptiekā **atprečoti vairāk nekā 15 miljoni e-recepšu**, kas ir par 250 000 e-recepšu vairāk nekā 2024.gadā. Papildus no 2024.gada marta Latvijā izrakstītās e-receptes zāles var iegādāties, atrodoties arī citā Eiropas Savienības dalībvalstī, piemēram, komandējuma vai tūrisma brauciena laikā. 2025.gadā kopā ārvalstīs izmantotas 2 419 Latvijā izrakstītās e-receptes, savukārt Latvijā ārzemnieki atprečojuši 1 295 citās valstīs izrakstītās e-receptes. Pašlaik pārrobežu datu apmaiņu ar Latviju par e-receptēm ir uzsākusi Igaunija, Čehija, Polija, Spānija, Lietuva un Portugāle, savukārt citas valstis šim sarakstam pievienosies pakāpeniski. Salīdzinājumā ar 2024.gadu, pārrobežas datu apmaiņa par e-receptēm pieaugusi par 60%.

♦ Pieaug laboratorisko izmeklējumu pārskatu skaits.

2025.gadā palielinājās arī laboratorisko izmeklējumu rezultātu pārskatu iesniegšana E-veselībā par 530 000 pārskatiem, nodrošinot bezmaksas piekļuvi 4,7 miljoniem laboratorisko izmeklējumu pārskatu 2025. gadā.

E-veselībā tiek uzkrāti dati par laboratorisko izmeklējumu rezultātu pārskatiem no 2024.gada 1.janvāra. Pašlaik analīžu rezultātu pārskatus iesūta 25 iestādes, piemēram, Centrālā laboratorija, E.Gulbja laboratorija, Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca, Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca, Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca, kā arī reģionu slimnīcas un citas ārstniecības iestādes. Pārskatu publicēšana E-veselībā atvieglo ārstniecības personām piekļuvi laboratorisko izmeklējumu datiem, novērš dubultus izmeklējumus, jo ir pieejami iepriekš veikto izmeklējumu rezultāti, un samazina pacientu finanšu un laika slogu.

♦ Pieaug medicīnisko dokumentu skaits.

2025.gadā E-veselībā iesūtīti 1,3 miljoni vizuālās diagnostikas izmeklējumu un 1,8 miljoni slēdzienu par vizuālās diagnostikas datiem. Tie ir vidēji 115 tūkstoši izmeklējumu un 150 tūkstoši slēdzienu mēnesī. Ja vērtē iesūtīto dokumentu skaitu pa gadiem, tad 2025. gadā E-veselībā pieejami par 15 tūkstošiem vairāk vizuālās diagnostikas izmeklējumu un par 300 tūkstošiem vairāk vizuālās diagnostikas slēdzienu nekā 2024. gadā.

Papildu slimnīcām no 2025.gada 1.aprīļa E-veselībā obligāti jāiesūta stacionārie izraksti jeb epikrīzes, tādējādi nodrošinot pacientiem un viņu ārstējošajiem ārstiem visaptverošas informācijas pieejamību digitālā formātā par veikto izmeklēšanu un ārstēšanu, kas ir svarīgi turpmākajā pacienta veselības stāvokļa uzraudzībā un nozīmētās terapijas ievērošanā. Salīdzinot ar 2025.gada sākumā un pēc 1.aprīļa E-veselības sistēmā iesniegto epikrīžu skaitu, var secināt, ka elektronisko dokumentu aprīte palielinājusies četras reizes. 2025.gadā kopā E-veselības sistēmā iesniegtas vairāk nekā 440 000 epikrīzes.

Informē LAD

Projektu īstenotājiem jāievēro publicitātes prasības

Lauku atbalsta dienests aicina projektu īstenotājus ievērot publicitātes prasības, realizējot projektus, kas tiek līdzfinansēti no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fonda (EJZAF).

Prasības jāievēro arī klientiem, kuri saņem Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) finansējumu Ražotāju organizāciju atbalstam un Skolu programmai, bet publicitātes prasības neattiecas uz platību maksājumu saņēmējiem. Publicitātes mērķis ir informēt sabiedrību par saņemto atbalstu. Klientiem ir jānorāda informācija par Eiropas Savienības ieguldījumu, piemēram, izvietojot informatīvas plāksnes, plakātus. Jāapliecina ES atbalsts visos saziņas materiālos, kā arī jālieto ES emblēma kopā ar paziņojumu par finansējumu, kas jānorāda visos drukātajos un digitālajos produktos,

tīmekļa vietnēs, sociālo tīklu kanālos un citur. Papildus tam Latvijā nacionāli jāizmanto Latvijas NAP logo.

Lai izveidotu plakātus, standus un plāksnes atbilstoši prasībām, var izmantot gan Tiešsaistes ģeneratoru, gan LAD izveidotos paraugus, kas pieejami tīmekļvietnē.

LAD ir apkopojis prasības publicitātei dažādiem fondiem:

- skaidrojumi ELFLA publicitātes prasībām,
- skaidrojumi EJZAF publicitātes prasībām,
- skaidrojumi ELGF publicitātes prasībām.

Vairāk informācijas un publicitātes materiālu paraugi pieejami www.lad.gov.lv → Vizuālās identitātes vadlīnijas (2021.-2027.gadam).

Ja ir jautājumi par publicitāti, logo lietojumu, konkrētu materiālu izveidi, aicinām sazināties ar LAD Komunikācijas daļu pa e-pastu: prese@lad.gov.lv.

Dažādi

Vēlos nomāt lauksaimniecības zemi.
Tālr. 26140262.

Pērk

SIA "Mežusili" pērk
meža īpašumus, cirmsas,
izcirstus meža īpašumus par
3000 EUR/ha. Tālr. 28282021.

Pērk mežu, lauksaimniecības
zemi. Tālr. 29386009.

**IEPĒRK
MĀJLOPUS**
-AUGSTAS CENAS
-SAMAKSA TŪLĪTĒJA
-ELEKTRONISKIE SVARI
tel. 27777733
www.galaspārstrade.lv

**Z.s "Strautiņi
iepērk mājlopus.**
Samaksa tūlītēja. Labas cenas.
Tālr. 29411033.

Amatnieki
ZS "Amatnieki"
pērk mežā pie ceļa:
● lapu koku malku;
● zarus šķeldošanai;
● lauksaimniecības zemju
apaugumus;
● cirmsas.
Darbojamies visā reģionā.
Ātra apskate un norēķini.
☎ **Saziņai:** 29124081, 26574384.
✉ **E-pasts:** amatnieki5@inbox.lv

**Balvu novada iedzīvotājiem
no 16 gadu vecuma ir iespēja**

BEZ MAKSAS
apgūt digitālās prasmes!

Trīs līmeņos – no pamatiem
līdz vidējam līmenim.
Viena persona var iziet
visus trīs līmeņus.

**Kursu būtiskākā
informācija:**

- **Ilgums:** viens līmenis –
6 astronomiskās stundas
(parasti 2 dienas pa 3 stund-
ām, ar kafijas pauzi).
- **Sertifikāts:** pēc katra
līmeņa apgūšanas dalīb-
nieks saņem oficiālu apliecinājumu.
- **Grupas komplektēšana:**
nepieciešami vismaz 8 dalībnieki.
- **Laiks:** mācības var notikt jebkurā laikā
darba dienās, vakaros vai brīvdienās, kā vienosiem.

Rolands Kuzmins ir šo kursu mentors
un arī koordinators:

☎ **Tel. – 26597779, e-pasts – rolands.kuzmins@balvi.lv**

Droši var zvanīt un pieteikties, ja pašiem nesanāk
pieteikšanās izmantojot stars.gov.lv.

Pieteikties un vairāk par kursiem var uzzināt
arī sev tuvākajā VPKAC.

*Zeme sastingst ziemas salā,
Nakti zvaigznes rāmi mirdz.
Aiziet dusēt kapu kalnā
Darbīga un laba sirds.* (A.Strautiņš)
Lai patiesi līdzjūtības vārdi ir atbalsts
sāpju brīdī **vīram un bērniem,
VENERANDU ĻUBKU** mūžībā
pavadot.
SIA LLKC Balvu konsultāciju biroja
kolektīvs

*Daudz dzīves gadu kopā
nostaigājām,
Gan prieku mēs, gan bēdas pratām
kopā vīt,
Bet šodien mums no tevis
jāatvadās.*
Izsakām patiesu līdzjūtību **vīram
Jānim, dēlu Māra un Ilgvara
ģimenēm un pārējiem
tuviniekiem,
VENERANDU ĻUBKU** mūžībā
pavadot.
Anna, Edvins Jaudzemi

*Tu būsi debesīs, zemē,
Tu vējā un saulē.
Tu savējo sirdīs,
Tie tevi neaizmirsīs.* (V.Kokle-Liviņa)
Izsakām patiesu līdzjūtību **vīram
Jānim, dēlu ģimenēm un
pārējiem tuviniekiem,
VENERANDU ĻUBKU** mūžības
ceļā pavadot.
Valda un Rūdolfa Zeltkalnu ģimenes

*Laiks apstājas ar skarbu piesitienu,
Nav nākotnes, ir tikai vēja balss.
Un kādai mīļai, labai sirdij
Nekad vairs nesāpēs, ne arī sals.* (N.Dzirkale)
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
Jānim Zelčam un tuviniekiem,
māsu **VENERANDU** mūžības ceļā
pavadot.
SIA "Senda Dz" kolektīvs

*Lai tev dzimtās zemes vēji
Klusu miera dziesmu dzied...*
(J.Silazars)
Skumstam, kad pa sniegoto taku
aiziet labsirdīgā, čaklā, dāsnā
VENERANDA ĻUBKA. Patiesa
līdzjūtība **vīram Jānim, dēlu Māra
un Ilgvara Ļubku ģimenēm,
tuviniekiem.**
Rodes, Romāni

*Cik grūti ticēt, ka nekad vairs dzīvē
Mums neiznāks ar tevi parunāt,
Un tavu smaidu, vienkāršu un siltu,
Mums vajadzēs tik sirdīs saglabāt.*
(G.Selga)
Izsakām visdziļāko līdzjūtību,
mūžībā pavadot
VENERANDU ĻUBKU. Lai gaiša
gaisma pavada viņas ceļu mūžībā
un siltas atmiņas paliek jūsu sirdīs.
Lai vieglas Tev smiltis, mīļā Venite.
Šajā skumju brīdī mūsu domas ir
kopā **jums – Māri ar ģimeni,
Ilgvar ar ģimeni un Jāniti.**
Brālis Jānis ar ģimeni

*Pie tevis iešu, tēt, ar ziediem
baltiem,
Kad vasara tos bagātīgi sniegs,
Ar egļu zariem sniegotiem un
saltiesm,
Kad ziema smaržojošās
puķes liegs.* (A.Vejāns)
Izsakām līdzjūtību **Ivetai
Raciborskai un pārējiem
tuviniekiem, TĒVU** zaudējot.
Folkloras kopa "Saivenis"

*Kad aizveras durvis uz pasauli šo,
Atveras citas – tik klusās un mīļās.
Lai gaisma pavada dvēseli to,
Kas mūsos paliek ar atmiņām
dzīvām.*
Iveta Raciborska, visdziļākā
līdzjūtība Tev un **tuviniekiem,** mīļo
tēti **JURI MASU** pavadot pēdējā
gaitā. Lai skaistās atmiņas un
sirsnīgie mirkli sniedz Tev spēku
šajā brīdī.
Bērzsails saieta nama bērnu deju
kolektīvs "Jaudalēni" un Tava
sieviešu deju kopa "Asjate"

*Reiz pienāk diena, nelūgta un
skarba,
Kad dzīji, dzīji daudziem sirdīs sāp.*
(O.Skuja)
Lai klusa un patiesa līdzjūtība palīdz
pārvarēt sāpju smagumu **sievai
Valentinai, dēlam Valteram ar
ģimeni un pārējiem tuviniekiem,
JĀNI GABRANOVU** mūžībā
pavadot.
Veronika Krišjāņos

Pārdod

Skaldīta malka. Cena
37 EUR/berkubā. Piegādes apjoms
līdz 7 berkubiem. Ir sausā.
Ir maisos. Tālr. 25543700.

Pārdod skaldītu malku, ir sausa.
Tālr. 26550272.

Pārdod malku (kārtīgi krāmēta).
Tālr. 25442582.

Pārdod pussausu, skaldītu malku ar
piegādi. Tālr. 26425960.

Pārdod malku. Tālr. 29199444.

Pārdod auzas, kviešus.
Tālr. 28772537.

Līdzjūtības

*Lapa nobira dzīvības kokam,
Mūžības vēji nu klēpi to nes.
Tur, kur debesu mājokļos tālos
Salido cilvēku dvēseles.*
Izsaku patiesu līdzjūtību
**dzīvesbiedrei Valentinai, dēlam
Verneram, JĀNI GABRANOVU**
mūžības ceļā pavadot.
Anna Lose

*Klusumā sadeg svecīte balta,
Sirdīs paliek atmiņa silta.
Izsakām visdziļāko līdzjūtību
JĀŅA GABRANOVA ģimenei un
tuviniekiem.*
Krišjāņu mednieku kolektīvs

*Kas smagāks vēl var būt,
Pa dzīves taku ejot,
Kā atdot zemei to,
Kas sirdij tuvs un dārgs.* (I.Lasmanis)
Mūsu klusa, bet patiesa līdzjūtība
**Jānim, Dzintaram un Ilzei,
MĀMIŅU** pēdējā gaitā pavadot.
Stefānija ar ģimeni

*Tu aizej sniegos baltos,
Uz kokiem baltas ēnas krīt,
Un vēji klusinātos altos
Tev klusu šūplā dziesmu dzied.*
(K.Apškrūma)
Mūsu klusa un patiesa līdzjūtība
sievai Annai un meitu ģimenēm,
mīļo vīru un gādīgo tēvu
JURI SERGU mūžības ceļā
pavadot.
Burku ģimene

*Tu nenāksi,
Kaut kur būs tava elpa,
Bet tikai citā laikā, citā telpā.
Kad jāsaka atvadu vārdi
TUVĀKAJAM CILVĒKAM, esam
kopā ar **Annu Sergu** šajās
skumjās.*
Liga, Francis

*Klusu, klusu nu uz dusu,
Ne vairs grūti, ne vairs sāp.*
(D.Avotiņa)
Kad dzīves grāmatai liktenis aizvēris
pēdējo lappusi un **JURA SERGAS**
dvēselīte dodas Dieva valstībā,
patiesa līdzjūtība **sievai Annai, kā
arī meitu Ligas un Ivetas
ģimenēm,** vīru, tēti, sievastēvu,
vectēvu un vecvectēvu zemes klēpi
guldot.
E.Kriviša un I.Frolova ģimenes

*Piedod, ka jāaiziet!
Piedod, ka nebūšu vairs tev klāt.
Manas pēdas paliks
Vasaras karstajās smiltīs,
Rudens lapās krāsainajās,
Ziemas puteņu kupenās
Un pavasara ziedoni brīvā.
Es būšu kaut kur tepat –
Sajūtās, atmiņās un domās tavās.
Kad pa sniega kupenām klātajiem
laukiem debesīs devusies **JURA**
dvēselīte, dalām būdu smagumu ar
Annu, vīru mūžības ceļā pavadot.
Vita, Rīta, Irēna, Liga, Liga Ā.,
Sarmīte, Dzintra, Alberts, Juris,
Māris, Andris, Eduards*

*Cilvēks kā mirdzoša zvaigzne,
Kas debesu plašumos mīt –
Ne zināt mums stundu un brīdi,
Kad dziestoša lejup tā krīt.
Skumju un atvadu brīdī esam kopā
ar **Annu un meitām,** pavadot vīru,
tēvu **JURI SERGU** mūžības ceļā.
Stepanu, Gabranovu ģimenes,
Geņa, Auseklis, Velta*

*Pa balto sniega taku projām aiziet
cilvēks,
Tik grūti noticēt, ka mājās
nepārnāks.
Vien paliek pēdas sniegā, kāda
klusa dziesma
Un gaišas, mīļas, siltas atmiņas.
Skumju brīdī klusa un patiesa
līdzjūtība **Ligai Krivišai un
pārējiem tuviniekiem,
JURI SERGU** pavadot mūžībā.
U.Kolosovas ģimene, Evita*

*Tu aizej sniegos baltos,
Uz kokiem baltas ēnas krīt,
Un vēji klusinātos altos
Tev klusu šūplā dziesmu dzied.*
(K.Apškrūma)
Klusa un patiesa līdzjūtība **Jura,
Andra, Jāzepa ģimenēm,**
tēvu, vīratēvu, vectētiņu
PĒTERI MEŽALU mūžībā pavadot.
Anna, Valērijs, Inita ar ģimenēm

*Tas visskumjākais brīdis, kad mīļa
sirds
Uz mūžu mūžiem pārtrūkst un
stājas,
Tad zvaigznes pie debesīm asarās
mirkst
Un tukšas kā klajums kļūst mājās.
Izsakām dziļu līdzjūtību **Andrim
Mežalam un tuviniekiem,** pēdējā
gaitā pavadot tēvu
PĒTERI MEŽALU.
Ina, Linards, Lucija, Elita*

*Dusi saldi, mīļo tētiņ,
Mūža miegs lai ir tev salds.
Auklēs tevi rasas rīti,
Ziedi klās un sniedzīnš balts.
Klusa un patiesa līdzjūtība **Andrim
Mežalam, TĒVU** mūžībā pavadot.
Jānis, Pēteris, Aivars, Francis,
Anatolijs, Svetlana*

*Nu mūžs ir noslēdzies,
Stāv ozols pagalmā un skatās,
Kā aiziet tēvs caur vārtiem
Savās mūža takās.* (J.Rūsiņš)
Izsakām līdzjūtību **Andrim
Mežalam ar ģimeni, TĒVU,
VECTĒVU** mūžības ceļā pavadot.
Šķilbēnu SAM kolektīvs

*Cik tukšs un kluss nu kaktiņš, māt,
Kurš varēs tavā vietā stāt,
Kurš grūtā brīdī pienāks klāt?
Neviens tik tuvs vairs nebūs, māt.*
(Z.Purvs)

Mūsu patiesa līdzjūtība **dēliem
Ventim un Mārim ar ģimenēm,**
pavadot mūžībā mammu
EMERITU ŽABARI.
Sprudzānu ģimene

*Vārdi, ko viņa ir teikusi,
Darbi, ko viņa veikusi,
Dvēsele, ko viņa sevī nesusi,
Dzīvos joprojām jūsu sirdīs un
atmiņās.*
Izsakām visdziļāko līdzjūtību **Ventim
un Mārim Žabariem ar ģimenēm,**
māmiņu **EMERITU** mūžībā pavadot.
SIA "Spēle" kolektīvs

*Cilvēka mūžs izskan kā dziesma,
Noriet kā saule vakarā.
Cilvēka mūžs ir līdzīgs koklei,
Pārtrūkst stīga, un viss paliek kluss.
Kad skarbie vēji izdzied pēdējo
atvadu dziesmu
EMERITAI ŽABAREI, Kupravas
etnogrāfiskais ansamblis izsaka
līdzjūtību **viņas ģimenei.***

e-pasts: **vaduguns@apollo.lv**
mājaslapa: vaduguns.lv

**Datorsalikums-
SIA "Balvu Vaduguns",
R.KACĒNS**
Iespēsts SIA
"Poligrāfijas grupa
Mūkusalā", Rīgā,
Mūkusalas 15A
Tirāža – 1810

Vaduguns
INĀK OTRDIENĀS, PIEKTDIENĀS
IZDEVĒJS
SIA "BALVU VADUGUNS"
Nodokļu maksātāju apliecības Nr.
LV43203002982

REDAKCIJAS ADRESE
TEĀTRA IELĀ 8
BALVOS, LV-4501
NORĒĶINU KONTS
A.S. SEB BANKA
Nr. LV21UNLA0024000467345,
kods UNLALV2X
Publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.
Par faktu, skaitļu pareizību, kā arī par sludinājumu tekstu
atbild to autors.

**REKLĀMA,
SLUDINĀJUMI**
D.Dimitrijeva
T. 64507018
26161959

REDAKTORS **E.GABRANOVŠ** – T. 29360850
ŽURNĀLISTI: **S.KARAVOIČIKA** – T. 26707934;
A.SOCKA – T. 29378903; **I.TUŠINSKA** – T. 27145837;
A.LOČMELIS – T. 26665086. KOREKTORE – **S.GUGĀNE**
GRĀMATVEDE **S.BĒRZIŅA** – T. 25908200
ŠOFERIS **A.KIRSANOVŠ** – T. 27870730
Tālrunis-autoatbildētājs – **64520961**